

AF

167

ročník (1) číslo (3)

BRNO
1985

Průvodce

Slovo úvodem	1
--------------------	---

Zvláštní oznámení

Vyhlášení II. tematické literární soutěže AF 167	3
---	---

Jev zvaný SF

MALČÍK, P.: Vonnegutovy Sirény - recenze	4
HOLZBACHOVÁ, I.: „Spirála“ z Kuby - recenze	5
HRBATA, M.: O ztracených enklávách	6

Soutěž

I. tematická literární soutěž AF 167	7
SMÉKAL, M.: Najdi si, chlapče zájmovou činnost jinou	8
POSPÍŠIL, J.: Před sezónou	14
MOMOLOVÁ, M.: Přelíčení	19

Odjinud po našem

SUCHARITKUL, S.: Den v Mallworld	24
/přel. J. Olša, jr./	

Ztráty

Zemřel Frank Herbert	37
----------------------------	----

Zpravodaj zájmového kroužku vědecké fantastiky AF 167 při
ZV ROH VÚ vlnařského v Brně, Václavská 5, PSČ 653 41 -
Čj. 370000585 - odpovědný redaktor Ing. JIŘÍ SEMRÁD, CSc.
- určeno pro vnitřní potřebu - zdarma - 70 ks výtisků,
vyšlo v prosinci 1985

ENCYKLOPEDIE GALAKTICA - záznam

rok 3986

planetární soustava Slunce - 2781.4

kód 235/Země

symbol: Jindřich SMÉKAL, 1936

index: Ing.

Ingjindřich Smékal. Žil v hlubokém středověku, v druhé polovině 20. století a na počátku století 21. na planetě Zemi, předpokládaném ohnisku galaktické civilizace. VIZ. Předpona Ing- tehdy znamenala, že její nositel absolvoval některou ze speciálních škol, v oné době označovaných sebevědomě za vysoké, ačkoliv dnes bychom je řadili spíše do kategorie nižších škol středních. Vlastní jméno Jindřich naznačuje možné příbuzenské vztahy k zemským císařům z rodu Germánů-Sasů, Ingjindřichových skorosoučasníků. VIZ. Podobně jako u Jindřicha Ptáčníka se k vlastnímu jménu připojila přezdívka i u Ingjindřicha. (její nejasnou etymologii VIZ u Jamese Jamese: O dobrém původu některých přezdívek v minulosti, GC 51 986).

Ingjindřich pracoval v tzv. mezioboru textilnictví-oděvářství, jenž v podstatě způsobil, že tehdejší lidé se navlékali do zvláštního druhu obalů, jen vzdáleně připomínajících dnešní sprejšaty. VIZ. V rámci oboru se za jeho účasti objevily první planetotextílie, předcházející současnému suntextilu. VIZ.

Jinou stránkou Ingjindřichovy činnosti byla popularizace budoucích dějin, kde má zakladatelský význam. VIZ galaktický týdeník AF 167. Někteří autoři (Horg, Fanoff) tvrdí, že se k jejich základním obrysům dopracoval sám, jiní (Čou, Bwana) zde nacházejí souvislosti s časovou cestou, již se Ingjindřich měl údajně zúčastnit. Tato hypotetická cesta by vysvětlovala některé tajemství zahalené momenty Ingjindřichova života, jako je například zmínka v Muad'Dibově příručce z počítače princezny Irulan nebo dokonce proslulá věta Hariho Seldona. Bwana ve svém díle O mimočasových relacích (GC 51 962) dokonce dokazuje, že se Ingjindřich a Hari Seldon, tyto dvě významné historické osobnosti, nejspíše kdesi v bezčasí setkali. Jestliže jednou dojde k rozluštění mystérií Základny, může se potvrdit nebo vyvrátit i tato spekulace.

Konec záznamu, tolik encyklopedie Galaktica.

My jenom dodáváme, Jindra SMÉKAL oslavil 50 let. Všichni členové klubu AF 167 srdečně blahopřejí, přejí hodně zdraví a mnoho dalších dobrých nápadů pro AF 167.

Že Vám jsou některé termíny v záznamu encyklopedie neznámé? Sledujte dále pečlivě náš fanzin, právě zásluhou Jindry Smékala se vše v nejbližší době dozvíte.

+ + + průvodce + + + průvodce + + + průvodce + + + průvodce + + + průvodce

SLOVO ÚVODEM

Chtěli jsme, zamýšleli jsme... zkrátka, v tomto čísle se měly objevit pouze vybrané povídky literátů, kteří se zúčastnili naší I. tematické literární soutěže, a toto číslo se mělo objevit v dárkovém balení pod vánočním stroměčkem našich členů a odběratelů. Všechno dopadlo jinak. Z původních obav, zda rozsah asi 70 normostránek, které do našeho AF 167 můžeme natěsnat, bude pro vybrané povídky vůbec stačit, zrodila se starost úplně obrácená: co honem sehnat jako doplněk ke všem příspěvkům, které se do soutěže sešly, aby třetí číslo netrěpelo podvýživou. Výsledek předkládáme.

Ale ještě k naší soutěži. Její první ročník jsme vyhlásili někdy v březnu 1985 na téma „Záhada Velikonočního ostrova - sochy“ a rozsah omezili na 10 normostránek. I porotu jsme jmenovali: dr. Karel Blažek, ing. Jaroslava Fialová a ing. Věra Ševčíková. Hodnocení soutěže z mechanického psacího stroje předsedy poroty přinášíme na jiném místě v tomto čísle. Všechny tři povídky samozřejmě otiskujeme. Jen škoda, že naši „profici“...

Ve vítězné povídce nás zaujala jména účinkujících, znějí skutečně tichomořsky. Sehnali jsme si tedy havajský slovník (M.K. Pukui „Hawaiian Dictionary“, Honolulu 1971) - a skutečně, jména mají svůj význam. Tak například: IPO = milenec, miláček; KEA = bílý, jasný; NANI = krásný, půvabný; KEKO = opička, člověk s rozpláclym nosem atd. Mimochodem, víte, že HAWA znamená nečistý, špinavý (doslova: obalený exkrementy), zatímco HAWAII je vodní kanál? Že by už tehdy byla nějaká spojitost se znečišťováním vodních toků?

Zdárný a napínavý průběh naší první literární soutěže nás povzbudil k rozhodnutí vyhlásit pro letošní rok druhý ročník, tentokrát již veřejně (máme už zkušenosti!) pro všechny, kterým se slovo o ní dostane ke sluchu. Podrobnosti najde zájemce hned na další stránce.

Dále přinášíme dvě recenze knih, z nichž Sirény jste možná všichni četli a můžete tedy porovnat svůj názor s názorem našeho Pavla Malčíka, zatímco ke Spirále se asi sotva dostanete, a proto její výstižné charakterizování vás jistě zaujme. Podobné recenze a tematické postřehy (jako jsou Enklávy od M. Hrbaty) bychom pro stránky našeho zpravodaje potřebovali v míře hojnější.

Poprvé otiskujeme příspěvek mimoafkáckého fana - jde o překlad delší povídky v provedení J. Olši, jr., z pražské Spectry. Povídka je to zajímavá, autor zcela neznámý (třeba v budoucnosti uloví nějakého Huga), překlad zdařilý - to byly hlavní důvody, proč jsme Den v Mallworld zařadili, i když pár překladů z angličtiny v zásobě máme. Na tomto místě jen obecná prosba: když nám budete něco na otištění zasílat, učiňte tak formou strojopisného originálu, aby s přepisováním nebyly žádné problémy.

Na druhé straně nepřinášíme, třetí pokračování „Z historie SF“; autor se rozpačitě vymlouval, že si myslel, že soutěž..., nicméně slíbil, že se polepší a ztrátu dožene. Rubrika „Zvonky a zvonečky“ také chybí: ne pro nedostatek příspěvků, ale pro nedostatek místa. Ale

příště bude určitě!

A teď ještě již tradiční „navštívenky“:

PHDr. Ivana HOLZBACHOVÁ, CSc. (1946) vystudovala filozofii na UJEP v Brně, kde v současné době pracuje jako vědecká pracovníce na katedře marxisticko-leninské filozofie. Mladistvé zaujetí Lemovými knížkami se u ní proměnilo v trvalý zájem o SF. Publikuje hlavně časopisecky; ve výboru Návrat na planetu Zemi (Svoboda, Praha 1985) můžete najít její další povídku „Nečekaná památka“.

Marie HOMOLOVÁ (1941) je pseudonym jedné brněnské výtvarnice, která z opatrnosti neuvádí svoje pravé jméno, aby se podle jejího literárního pokusu náhodou nehodnotila její profesionální činnost.

RNDr. Pavel MALČÍK (1949) pracuje jako vedoucí výzkumný pracovník VÚ vlnářského v Brně. SF považuje za součást profese každého fyzika, tedy i sebe. Kromě SF literatury má rád knihy s psychologickou tematikou (zpřesnění: populárně-naučnou, nikoli beletristickou). Při takových zálibách není divu, že ho zaujaly Sirény z Titanu natolik, že o nich napsal do tohoto čísla.

Jaroslav OLŠA, jr. (1964) studuje v současné době orientalistiku na FF UK v Praze. SF se věnuje aktivně nejen v rámci SFK Spectra v Praze, jehož je členem, ale rovněž jako překladatel z polštiny, angličtiny a ruštiny. A víc, pro polské nakladatelství Slask připravil antologii soudobé české SF. Ze světové SF fandí nejvíc těmto jménům: Somtow Sucharitkul, Šin'iči Hoši, Janusz Zajdel a Marek Baraniewski.

Jindřich POSPÍŠIL (1951) - původní povolání chemik, v současné době vedoucí oddělení reprografie na VÚ vlnářském v Brně. Je silně postižen sklony k umělecké činnosti: již dlouhá léta se věnuje fotografii - a umí - v Brně uspořádal několik výstav svých prací. Ke SF jej před lety přilákal film „Vesmírná odyssea 2001“. A pokud jde o zpravodaj AF 167, ten vděčí právě jemu, že vypadá tak dobře, jak vypadá.

Marcel SMÉKAL (1966) studuje na právnické fakultě UK v Praze. Zkoušel dost zálib, ale vydrželo mu jenom fotografování. V posledních dvou třech letech ho upoutala sci-fi, které konkuje hi-fi. Co převládne?

*** zvláštní oznámení *** zvláštní oznámení *** zvláštní oznámení **

II. TEMATICKÁ LITERÁRNÍ SOUTĚŽ AF 167

Téma : PŘÍBĚH S CHRONOREKORDÉREM

(Že nevíte, co to chronorekordér je? My také ne, ale pro naši hru si ho můžeme představit jako přístroj - od náramkové velikosti až po provedení zabírající celou planetu - který umožňuje audiovizuálně pozorovat libovolnou minulost do hloubky 2000 let od dneška; za ten limit se omlouváme, ale když přístroj, tak taky rozsah. Neumožňuje však do minulosti nijak zasahovat - radami, signály apod.).

Forma : Povídka rozsahu do 10 normostran včetně, v jejímž ději hraje chronorekordér nějakou, ale funkční roli. Povídka musí být původní, dosud nikde nezveřejněná.

Termín odevzdání: 30. října 1986

Zásady: Zúčastnit se může každý, kdo se o soutěži dozví a splní její podmínky. Počet příspěvků není omezen (kdo by taky napsal třeba 10 na jedno téma, že?)

Příspěvky se předkládají ve dvou strojopisných vyhotoveních. Aby se vyloučila (nepředpokládaná) stranickost poroty, autoři použijí u povídek pseudonym (autorky rovněž), kterým označí také zalepenou obálku utajující jejich pravé jméno a adresu, a kterou připojí ke svému příspěvku (příspěvkům). Tento kompozit se zašle na adresu:

ing. Věra Ševčíková

Výzkumný ústav vlnářský

Václavská 6, 658 41 Brno

Je možné jej zanést na vrátnici VÚ vlnářského s poznámkou „předat Ing. Ševčíkové“, a to v pracovních dnech mezi 7.00 - 18.00 hod. Osobní předání porotě je nepřipustné, trestá se diskvalifikací. Výsledky soutěže a vybrané práce (bez optimismu se nedá nic dělat) budou zveřejněny v AF 167. zasláním povídek do soutěže nezaniká autorům právo disponovat s nimi (později) podle vlastního uvážení.

Složení poroty: dr. Karel BLAŽEK, ing. Jaroslava FIALOVA a
ing. Věra ŠEVČÍKOVÁ

Cena : Nějaká cena určitě bude, ale jaká, to je zatím záhadou i pro organizátory. Avšak kromě toho, že neurčitá cena určitě bude, získá vítěz titul „zlatý kandidát AF 167“ s právem používat za svým jménem označení Au-CAF, druhý v pořadí „stříbrný kandidát AF 167“ (Ag-CAF) a třetí „měděný kandidát AF 167“ (Cu-CAF).

Pavel MALČÍK

VONNEGUTOVY SIRÉNY

(K. Vonnegut, Jr. „SIRÉNY Z TITANU“, Praha, Práce 1985, edice Kamarád)

Čtenář dostal do rukou v brožované podobě čtení zajímavé hned ze dvou důvodů.

Prvním je to, že u nás jako novinka vychází knížka, která vznikla v samotných počátcích kosmického věku (první vydání v roce 1959). Z tohoto zorného úhlu je zajímavé podání představ o cestování v kosmu a životě na planetách sluneční soustavy a jejich měsících. Je ovšem třeba podotknout, že autor patří k těm, kteří se zabývají technikou jen jako nezbytnou kulisou. Také fyzikální zákonitosti stavby hmoty a vesmíru přetváří k obrazu svému. Pro to, aby opatřil jednu z hlavních postav potřebným nadhledem nad událostmi a staletími na úrovni dum-sovského hraběte de Cagliostro, nechá ji proletět „chronosynklastickým infundibulem“. Tato, dalo by se říci topologická zvláštnost připsaná autorem vesmíru, způsobí, že se tato postava může nacházet kdekolí a kdykoli v prostoru a v čase mezi Sluncem a Betelgeuse. To vše jsou jen kulisy, na jejichž pozadí se odvíjí napínavý a myšlenkově bohatý příběh. Příběh, který nastavuje zrcadlo spíše současnému lidstvu, než aby se pokoušel nastiňovat nebo snad řešit problémy budoucnosti.

Právě tento, v podstatě kritický aspekt, je tím druhým důvodem, který činí knihu zajímavou. Je jen málo autorů, kteří dokáží postavit lidstvo nelichotivě pouze na okraj dění ve vesmíru. Nejen z hlediska vesmírných energií, ale i inteligence a úrovně civilizace ukazují, že člověk je domýšlivý tvor a při tom má k domýšlivosti velmi málo důvodů. V Sirénách z Titanu to není ani tak proto, že by zaostával technicky, ale proto, že se nevyzná sám v sobě a ve vlastní společnosti. Se sarkastickým odstupem se v knížce ukazuje člověk jako tvor davový, snadno ovladatelný a manipulovatelný. Proto postava s historickým nadhledem říká: „Každý, kdo má nějakým závažným způsobem změnit svět, musí mít dar komediantství, ochotu prolévat s radostí krev druhých a přitažlivé nové náboženství, které by mohl zavést v krátkém období kajícínosti a zděšení, jež zpravidla přicházejí po krveprolití.“

Taková a podobná abstrakta z lidských dějin, z nichž může čtenář mrazit na zádech, jsou jakoby samozřejmou součástí textu, který je velmi čtivý. Autorský styl je lehký, vypravěčský, profesionální kritici ho považují za pop-artový. Takže souhrnně mohu říci, že Sirény z Titanu jsou zajímavé a dobré čtení.

Ivana HOLZBACHOVÁ

„SPIRÁLA Z KUBY“

(A. de Rojas „ESPIRAL“, ed. Union, Habana 1982, 509 s.)

Augustin de ROJAS (1949, Santa Clara) dostal za svoji Spirálu Davidovu cenu pro rok 1980. Děj knihy je poměrně prostý. Vychází ze situace rozděleného světa, v němž totalitární režim blížící se k zániku se odhodlá k tomu, že spolu se sebou zničí celou Zemi. Ještě před tím, než vypukne atomová a bakteriologická válka, odlétá ke kolonizovatelné planetě Nová Země expedice tvořená vládci tohoto režimu a „zelenými lidmi“ - rasou otroků vytvořenou manipulací s geny. Přibližně v téže době k planetě Aurora míří kolonizační expedice vítězícího společenského řádu. Když po dvou letech nedostane plánované posily a ztratí spojení se Zemí, uvědomí si, že se musela stát nějaká katastrofa. Na Zemi se vrací až asi po stu letech, když už kolonizace dospěla dostatečně daleko, aby mohla poskytnout případnou pomoc mateřské planetě. Je to v době, kdy na ní má přistát i koráb zelených otroků s příkazem zničit veškerý život, který tam snad po katastrofě zůstal.

Expedice z Aurory narazí na Zemi na atomovou spoušť a zcela novou kulturu vzniklou na základě genetických mutací po bakteriologické válce. Teprve v dramatickém momentu ohrožení expedicí „zelených“ opraví svůj prvotně mylný úsudek o její primitivnosti. Ukáže se také, že i zelení právě proto, že jsou lidmi, dokázali překonat svou instinktivně zakotvenou „otrockost“ a vybudovali spravedlivou společnost. Všechny tři skupiny se začínají snažit o to, aby na Zemi opět rozkvetla technická civilizace obohacená o všechno to, co s sebou přinesl jejich dočasně nezávislý vývoj. Spirála života se rozvíjí dále.

S touto jednoduchou osnovou se čtenář seznamuje postupně v průběhu děje komplikovaného nejen jednotlivými dramatickými epizodami, ale i de Rojasovými myšlenkovými experimenty většinou na téma genové manipulace a telepatie (nová společnost bude pravděpodobně společností telepatů). Tím získává kniha na hodnotnosti i na čtivosti - hodně místa je například věnováno konfrontaci možností mileneckého života za podmínek na jedné straně stroze řízeného výběru, na druhé telepatie. Lze říci, že do jisté míry Spirála odráží jak společenskou situaci země svého vzniku, tak individuální zájmy svého autora, který je biologem z povolání.

Milan HRBATA

O ZTRACENÝCH ENKLÁVÁCH

Ztracené, resp. „zapomenuté“ enklávy jsou osvědčeným sci-fi motivem, ke kterému se často obraceli ve svých pracech i spisovatelé jako H. G. Wells, A. C. Doyle a J. Verne.

Připomeňme si slova O. Neffa z knihy „Něco je jinak“: „...i takový klasik sci-fi Burroughs stvořil desítky podobných zapomenutých enkláv“. Většina děl uvedených autorů sice u nás v překladu nevyšla, nicméně díla, která jsou u nás k dispozici, poskytují dostatečný přehled a dá se říci přímo i vyžití v daných reáliích.

Jedním z prvních románů na uvedené téma, který český čtenář dostal do rukou, je „ZAKLETÁ ZEMĚ“ (1910) K. HLOUCHY, o níž se podrobně zmiňuje O. Neff ve svém „Něco je jinak.“

K základním dílům pochopitelně patří „Cesta do středu Země“ klasika žánru J. Verna, která poprvé vyšla v roce 1865. Stejného námětu „zapomenutého“, resp. dochovaného života v hlubinách Země použil i E. R. BURROUGHS ve svém díle „Do středu Země“ (1927), A. CAHA v díle „V pravěkém světě“ (1927), V. VLADKO v díle „Potomci Skytů“ (1963) a V. OBRUČEV v „Plutónii“ (1924). V tomto výčtu nelze opomenout ani dílo J. M. TROSKY, který do trilogie „Kapitán Nemo“ (1939) rovněž včlenil zbytky předhistorického světa, rozkládajícího se na hranicích obrovské podzemní Nemovy říše.

Uvedená díla doplňuje plejáda dalších, tentokrát s tématem „zapomenutého“ života na povrchu Země, tj. na ostrovech, skalních masivech, odlehlých místech v džungli i v polárních oblastech. Mezi ně patří romány V. OBRUČEVA „Sannikova země“ (1956), A. C. DOYLA „Ztracený svět“ (1960) a H. OLSONA „V zemi příšer“ (1931). Posledně jmenovaný román není doposud uveden v Superseznamu science fiction, neboť se dochoval ve velmi omezeném počtu výtisků (vyšel nákladem časopisu Kulíšek – tisk Globus Brno).

K románům s „krotší“ fantastickou zápletkou patří „Heu-Heu“ (1925) od H. HAGGARDA.

Převážná většina těchto prací má společné jedno: s využitím sci-fi motivu se snaží zajímavou formou přiblížit čtenářům dávno zaniklé druhy rostlin a zvířat, které existovaly na Zemi před desítkami miliónů let. A to se podařilo nejlépe V. OBRUČEVOVI v jeho již zmíněných dílech „Plutonie“ a „Sannikova země“.

Výčet uvedených titulů není pochopitelně zdaleka vyčerpávající, neboť se neustále vynořují další díla, dobou již zapomenutá, nicméně pro sběratele a fany sci-fi mající hodnoty nevyčíslitelné.

. . . soutěž . . . soutěž . . . soutěž . . . soutěž . . . soutěž

I. TEMATICKÁ LITERÁRNÍ SOUTĚŽ AF 167

Ačkoliv se příspěvky vymezené daným tématem Velikonočního ostrova scházely liknavě (málo píšete, vážení scifisti!), finále se ukázalo nakonec být téměř dobrodružným. Že to všechno porota nakonec přežila, je zásluha jen a jen účastníků soutěže, kterých bylo... No, sešly se pouhé tři soutěžní práce!

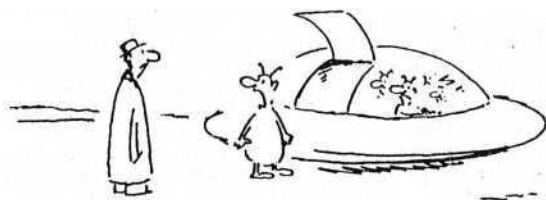
Poslední přišla navíc doslova v hodině dvanácté a jen benevolencí poroty vděčí za to, že byla nakonec do soutěže připuštěna. A tak se s ní porotci zabývali až ve chvíli, kdy měli přečteny obě předchozí a kdy sestavili pořadí. Mráz jim jezdil po zádech z pomýšlení, že by se jim toto pořadí něčím narušilo, že by se objevil někdo; kdo by přeskočil první a druhé místo. Nepřeskočil.

A tak se stalo, že palmu vítězství si odnesl Marcel SMÉKAL za povídku „Najdi si, chlape, zájmovou činnost jinou!“ Druhé místo obsadil Jindřich POSPÍŠIL s povídkou „Před sezónou“ a na místě třetím a posledním skončila Marie HOMOLOVÁ a její povídka „Přelíčení“.

Texty se staly kořistí redakce AF A67 a přinášíme je v tomto čísle. Všem účastníkům přejeme hodně chuti do dalšího psaní, aby měl AF 167. co tisknout, a současně je dáváme za vzor těm, kteří si říkají, že by to taky zkusili, kdyby... Kdyby co? Vezměte si tužku, papír, rozum do hrsti a pište! Další soutěž na sebe nenechá čekat a náš klub by se měl prosadit nakonec i jinde, např. v soutěži o Cenu Karla Čapka, v Šulétu, v Pseudovyabstrahované Judité atd. Nemyslíte?

Pište, pište, pište!

- krab -

PRO VÁS JE TO ADOÉNA' SCI-FI. ALE MY V TOM MUSÍME LÍTAT DO PRÁCE.

Marcel SMÉKAL

NAJDI SI, CHLAPČE, ZÁJMOVOU ČINNOST JINOU

Alfa se skláněla za obzor, ale dříve, než stačila dát zemi poslední pozdrav, její temně rudé paprsky přemohl jas stříbrnosné Betty, deroucí se na oblohu na protější straně horizontu. Smuteční odstín travnatých luk s pozadím z pásu vysokých stromů se přímo před očima měnil ve svěží zeleň.

„No to zas bude pařas“, řekl s povzdechem Ipo-Kea své primární partnerce Waiu-Nani a zahleděl se na oblohu.

„Ty se tváříš, jako bys nevěděl, že ještě na dalších dvacet betarund máme naprogramováno dovolenkové počasí. A zrovna ty bys to neměl vědět, ty, letitý šéfkafr!“ V jejím hlase znělo podráždění pramenící ze zcela jiné příčiny.

„Ty se zlobíš? Vždyť se zas tak moc neděje,“ bránil se bez naděje na úspěch.

„Jakpak ne? Vždycky, když je hezky a máme jet na dovolenou, ty se na poslední chvíli rozhodneš svolat zasedání Rady kafrů! Napadlo mě dokonce, že to děláš schválně. Proč nikdy nezasedáš, když dovolenou nemáme?“

„Přeháníš, a sama nejlíp víš, že tentokrát je to zcela výjimečné a důležité...“

„Jo, přeháníš. Minule jsme se museli vrátit až...“

„Jenže to nám zbývala už jenom jedna betarunda!“ Ipo potlačil rodící se zbytečné emoce. Po krátké odmlce věčně: „Jako šéfkafr mám určité povinnosti vůči kanactvu a jeho důvěře, kterou mi prokázalo.“

„Jo, kanactvo,“ v jejím hlase zajiskřilo ostří posměchu, „to spíš ten lascivní vyklenutec z Hawa Inc., ten sexuální laureát s tebou jménem kanaků manipuluje. Kdybys věděl, co mi nedávno navrhl...“

„Nechci nic vědět. Třeba si to jen špatně vykládáš. Uleh-Ole je sice poněkud zvláštní, ale to nic neubírá na jeho mimořádných schopnostech, předvídavosti a rozhledu.“

„Dobrá“, řekla Waiu smířlivě, „nebudu si o tvých oblíbených myslet nic zlého, ani kdyby ni dokonce chtěli kontaktovat epidermis. Ale mohla bych ti něco navrhnout?“

„Jistě, naslouchat návrhům patří k povinnostem vyplývajícím z mé funkce,“ poučil ji. „Ovšem rozumným návrhům.“

„Tohle rozumný návrh je. Dělej něco jiného.“

„Myslíš dělat něco jiného než kafra?“ Ipo zděšením téměř zkameněl. „Něco jiného? To snad nemyslíš vážně!“

„Myslím to naprosto vážně. Chtěla bych, aby sis mohl vzít dovolenou, kdy budeš chtít... kdy budeme oba chtít.“

Pocítil dojetí. Uchopil ji něžně za ruku. „Ne, to opravdu nemůžu.“ Povzdechl si. A upřímně: „Už jsem ve funkci tak dlouho, že nic jiného neumím. A ty bys přece nechtěla žít jen z přídělů!“

Beta mezitím vyšplhala nad vysoké stromy, aby se opřela do probuzené zeleně teplejším jasem, a shlížela na bělovlasého starce a dívku, kteří zrychlili krok na cestičce vinoucí se k elegantním budovám zájezdní sjezdárny kafrů.

V listoví nízkých, hustých zahradních stromů šuměl teplý deštík vydávající vkusnou, osvěžující vůni, která vzdáleně připomínala čerstvě pokosenou louku.

Urostlý Rapa-Nui se líně odvrátil od průzračné stěny terasy. V jeho pohledu se mísila škodolibá radost s opovržením, když zamířil k závěsnému lehátku, v němž Keko-Ele, jedna z jeho sekundárních partnerů, usrkávala nazlátlou eufonádu.

„Tak vidíš,“ řekl posměšně, „jak slavná Hawa Inc. dopadla. Teď musí prodávat voňavky skladatelům počasí, aby svou zájmovou činnost mohla vůbec provozovat. A tu zakázku získala jen proto, že se Uleh-Ole vecpal mezi kafry.“

„Mně se ale docela líbí, když prší voňavá voda“, namítla Keko, „a obzvláště dnes, kdy dávají moji oblíbenou značku.“

„Smrad je to, nic než ohavný smrad“, rozožnil se a marně pátral v paměti po co nejšklivějším synonymu pro zápach.

„Víš, že umíš kypět hněvem přímo neodolatelně? A tak milounce, že mi určitě podáš další lahvinku, ano?“

„Neměla bys tolik... kdo má pak tvou líbeznost vydržet?“ pokusil se pronést vyčítavě, ale s pochybným výsledkem. Pomalu vylovil ze stěny objemnou láhev se srkadlem.

Přitáhla jeho obličej ke svému, když se k ní přiblížil, aby jí láhev podal, a řekla mazlivě: „Ty moje štístko, ty rozděluješ tekutinky tak, abys měl vždycky to, co potřebuješ. Jako s těmi Soltry...“

Zachmuřil se. Kekina nárážka ho stáhla pod hladinu starostí, které by neexistovaly, kdyby se nezúčastnil té Cesty do neznáma...

Při takových Cestách, akcích pořádaných VšeKANackou zájezdovou kanceláří ob jednu hektobetarundu (častějšímu pořádání brání limitovaný příděl energie), navolí vybraní účastníci individuálně náhodnou kombinaci časoprostorových souřadnic a pak už se jen mohou těšit na překvapení, kam je výletní člun dopraví. Rapa a Keko se tehdy dostali do soustavy Sol, kde objevili celkem hustě obydlenou planetu, zčásti i tvory se zárodky inteligence, která hýřila tolika zajímavostmi, že je nebylo možné za jednu dovolenou ani z poloviny zdokumentovat.

Těsně před návratem odpočívali na malém ostrůvku v jižní hemisféře planety, izolovaném do daleka vodou s vysokým obsahem solí (naměřili v průměru 3,5%) / a Rapa si povšiml, že místní Soltři rádi tešou ze ztuhlé lávy figurky. Mohla za to jeho mladická marnivost, že je přesvědčil, aby v životní velikosti ztvárnili z lávy jeho? Nebo chtěl mít jen neobvyklý suvenýr?

Po návratu domů zjistil, že jeho lávový exot vzbudil obrovský zájem. Ani nejblížejší příbuzní v něm sice Rapu nepoznali, ale všichni se shodli v tom, že svou surovou ošklivostí je kromobyčejný a neodolatelně krásný. Rapa jej bez potíží prodal za deset tisíc stelarů, částku značně převyšující náklady na Cestu, a později litoval, že s prodejem nepočkal, protože mohl dostat nejméně dvojnásobek.

Při druhé Cestě na třetí planetu soustavy Sol, tentokrát nikoli náhodně, zjistil, že Soltři jsou schopni tesat mnohem větší postavy, než byla jeho lávová podobizna, jestliže je povzbudí aktinádou. Od zjištění nebylo daleko k myšlence připravit nutriční mix, jehož podstatnou složku tvořila právě aktináda. Mix měl velice lahodnou chuť a Soltrům, zvyklým na primitivní stravu, šel náramně k duhu (kromě toho v nich probouzel touhu sochat, hraničící s šílenstvím).

Po návratu založil Rapa společnost Moa Inc. a začal dělat svou

zájmovou činnost ve velkém. Brzy měl takový komerční úspěch, jaký krajina pod Alfou a Betou nezažila. Poptávka několikanásobně převyšovala nabídku, v současné době měla společnost potvrzen odbyt výrobků na celou kilobetarundu dopředu a musela zavést pořadník, věc do té doby nevídanou, a proto vzrušující.

Za ten úspěch však Rapa platil starostmi, o jakých se mu dříve ani nesnilo: co dělat, aby se přisun stelarů znásobil.

„Slyšel jsem, že práce šlechtí kanaka, ale že to šlechtění znamená bezesné noci, o tom nebyla řeč.“ Přiložil jí prst na ústa, když chtěla něco pronést. „Ale já pracovat neustanu, i když to není nic příjemného. Slíbil jsem ti to přece. Už jsem vymyslel plán, jak by se dala zvýšit efektivnost...“

A vyprávěl jí, vášnivě a do všech podrobností, co podnikne, aby jeho závratné příjmy byly ještě závratnější.

x x x x x

Ipo-Kea přelétl očima shromážděné kafry. Sedm ze třinácti, když počítám i sebe, konstatoval v duchu rozmrzele, a to je dost málo. Waiu měla nakonec pravdu, nic není tak důležité, aby stálo za to kazit si radost ze života. Tento pozdní poznatek mu na náladě nepřidal.

„Můžeme to spustit,“ řekl nahlas, „nikdo další se už asi nedostaví.“ Počkal, až všichni zaujali svoje místa a naladili výraz pečlivé pozornosti. „Sešli jsme se, abychom se zabývali společensky velice znepokojujícím jevem a vyslovili k němu doporučení. Bližší uvede kafr Uleh-Ole, který tento jev jako první identifikoval. Prosím.“

Uleh-Ole povstal (Waiu měla pravdu, přední partii má silně vyklenutou, napadlo mimoděk Ipa), rozhlédl se kolem a pečlivě rozprostřel před sebe svazek papírů. Zase si nechal projev předem napsat, pomyslel si otráveně Ipo, a než se k něčemu dostane, nebudu už vědět, k čemu se vlastně dostal.

Tentokrát neměl tak docela pravdu. Uleh se již při čtení desátého archu zmínil, o čem chce hovořit, a když přišel na řadu arch dvacátý první, nabyla podstata sdělovaného zcela určité podoby: šlo o výrobky distribuované společností Moa Inc. Přednesený text z třicátého devátého archu pak obsahoval poslední pasáže návrhu, aby se s touto nedůstojnou činností nějak skoncovalo, a to ve prospěch jiné aktivity, kterou může zajistit Hawa Inc., a závěrečný arch se obracel s výzvou na celé kanactvo, aby návrh všemožně podporovalo.

Na podporu předneseného návrhu poté vystoupil Honi-Loa, uznávaný estetik, který sice připustil, že dovážené výrobky Soltrů jsou svým brutálním pojetím a ztvárněním přitažlivé, ale současně varoval, že právě proto mohou narušit harmonické cítění celé populace. Přimluvil se rovněž za to, aby se poznatky ze soustavy Sol využilo ve prospěch zájmové činnosti navrhované společností Hawa Inc.

Filozof Keha-Nui, který v poslední době tíhnul k pragmatismu, připomenul, že Moa Inc. čerpá značná kvanta energie, která by se dala využít na důležitější a potřebnější záměry, ale zapomněl uvést na jaké.

Na Kehovu připomínku reagoval Keiki-Pau, specialista na replikaci, a podrobně vysvětlil, že při použití replikační metody pro získání dalších potřebných výrobků dojde ve srovnání se způsoby konvenčního transportu k významným energetickým úsporám.

Uleh-Ole poděkoval Keikovi za podnětný návrh, ale poprosil kaf-

ry, aby se věnovali škodlivé zájmové činnosti společnosti Moa Inc. nabývající obludných dimenzí.

Honi-Loa poněkud pobouřeně upozornil, že Keikův návrh neřeší estetickou stránku problému, protože kanakové jsou ochotni utratit za výrobky od Moa Inc. poslední stelar z přidělu hlavně proto, že každý tento výrobek je trochu jiný.

Waen-Ana, expert na číselnou symboliku, cítil za povinnost zdůraznit, že Keiki nabídl možná nejlepší řešení, protože teoreticky je možné vyvolat při replikování záměrné defekty, aby replikáty byly originály.

Ipo-Kea musel zarazit hrozící explozi názorové výměny energicky vztyčenou pravicí. „Mám věcný dotaz,“ pronesl zvýšeným hlasem. „Jste všichni toho názoru, že Moa Inc. by měla se svou současnou zájmovou činností přestat?“

Všichni vážně přikyvovali, nejdůrazněji však Uleh-Ole.

„Dobrá, zbývá mi tedy poděkovat vám za účast a slíbit, že Rapa-Nui, kterému společnost Moa Inc. patří, bude s naším doporučením seznámen. Zajedu za ním sám.“

„A co když nebude souhlasit?“ Uleh se snažil, aby jeho otázka vyzněla omluvně.

„Proč by neměl souhlasit?“ Ipo se zatvářil zmateně, a pak vynesl argument: „Naše doporučení se vždycky akceptovala.“

„Ale nikdy se nejednalo o zákaz. A o tolik stelarů. Nechci zdržovat, ale myslím si, že je nutné, abychom si řekli, co uděláme, když Rapa souhlasit nebude.“

Nad hlavami kafrů se rozhostilo tísnivé ticho. Ipo usilovně přemýšlel, co by v tomto případě, byť podle všeho čistě hypotetickém, mohl udělat, ale na nic kloudného nepřišel.

„Měl bych jeden návrh,“ pokračoval Uleh, „prohlásit naše ujednání za zákon.“

„Zákon? Co to je?“ chtěl vědět Keiki. Byl ze všech nejmladší a navíc se o nic jiného než o replikaci nezajímal.

Ipo otázku ignoroval. „Víš vůbec, co navrhuješ?“ zeptal se Uleha.

„Jak by ne? Sepíšeme naše doporučení a dáme je ve všeobecnou známost s nařízením, aby je všichni dodržovali. Iniciativně jsem si připravil znění...“

„A jak zajistíš, aby je všichni dodržovali?“

„V tom spoléhám na tvou moudrost a zkušenosti, dlouholeté a obdivuhodné,“ odmítl Uleh medovým hlasem další nátlak na to, aby na tak choulostivé téma rozvíjel vlastní úvahy.

Ještě před chvílí cítil Ipo radostné uspokojení z hladkého průběhu jednání a těšil se na doteky své primární partnerky.

Teď se jeho představy začaly rozplývat v iluzi. Betaví jak dlouho se dneska ještě bude kafrat. Dlouho, velmi dlouho trvalo, než přemohl nechuť a donutil svou pozornost k poslušnosti.

„.....celý systém organizací a institucí tak, jak jej známe z historie,“ říkal právě Keha na závěr zasvěceného výkladu o zákonech. „A to všechno bychom museli znovu zřídit.“

„To shromáždění, co vydává zákony, bychom mohli dělat my,“ navrhl poněkud váhavě Honi.

„Nakonec i ty soudy bychom mohli zvládnout,“ přidal se Waen. „Je nás dvanáct... šéfkافر by mohl dělat ten soud nejvyšší.“

„Báječný nápad,“ nadchl se Uleh, „a všechno bychom mohli naráz spláchnout na jedné kafrárně. Stejně si už musíme vymýšlet, co pro-jednávat, abychom se mohli scházet.“

„A co policie?“ připomenul Waen. „Kdo by vzal tuhle funkci? Mám dojem, že by to už na nás bylo příliš.“

„Co naše partnerky?“ navrhl zkusmo Uleh. „Aspoň by měly nějakou zájmovou činnost.“

„Vyloučeno!“ vykřikl Honi. „Z estetického hlediska je...“

„Ale vždyť by neměly žádnou práci,“ zastal se Ulehovy myšlenky Keiki, který zatím ani jednu partnerku neměl.

„Ba ne, na funkci policie bychom museli udělat nábor,“ usoudil Keha. „A nabrané vyškolit. To zase znamená vytvořit party padouchů a záškodníků, Pro školení policie v praxi.“

Ipo pochopil, že musí zasáhnout. Myšlení přítomných opíjela fantazie. Pozvedl pravici, aby přerušil volné kafrání. „Je evidentní,“ prohlásil rozhodným hlasem, „že bychom museli podstoupit mnoho útrap a zdolat mnoho překážek, než by se nám podařilo zavést jeden jediný zákon. A ten by v době zavedení už třeba nebyl aktuální... Víte co,“ - teď takřka prosebně - „necháme tomu volný průběh, jak jsme ostatně dosud vždycky nechávali. Ono se to nějak urovná. Kanakové možná přestanou o ty obludy stát, a my můžeme zpátky na dovolenou. Co říkáte?“

Dlouho neříkali nic, ale na dovolenou hned tak nejeli. Nenapravitelný introvert Kaunu-Waha, který do té době zasněně mlčel, přednesl totiž zajímavý a tak samozřejmý návrh, že se Ipo divil, proč na něj nepřišel sám.

x x x x x

Rapa-Nui kroužil po místnosti jako špatně naprogramovaný mechanický tygr. Když uznal, že dal své pobouření dostatečně najevo, zastavil se na dva kroky před Ipem a zaúpěl. „A to mi sdělujete jen tak, jako byste mi doporučoval novou partnerku?“

„Jen žádné excitace, prosím. Ty jsou dobré tak leda pro atomy, a to ještě ne vždycky. Sdělují ti pouze naše doporučení a očekávám, že se jím budeš řídit.“

„Ale nechápu, proč chcete, abych přestal se zájmovou činností, která uspokojuje jednu z potřeb nejširších vrstev kanaků.“

„Ty, chlapče, snad ani nevíš, že jsem tady.“ Ipo potřásl nevěřícně hlavou. „Vždyť jsem ti přece vysvětloval, jaký deformující účinek mohou mít tvoje kamenné postavy na myšlení a jednání kanaků. Honi-Loa vypracoval podrobnou estetickou studii, v níž dokazuje...“

„Honi je blbec!“

„Honi-Loa je estetik! A nejlepší z nejlepších!“ řekl důrazně Ipo.

„Dobrá, je estetik,“ připustil váhavě Rapa, „ale to ještě neznamená, že ví, po čem normální kanak touží.“

„Nebudu se s tebou hádat. Přijel jsem ti pouze sdělit doporučení Rady a teď očekávám, co ty na to.“

„To mám podle vás bez mrknutí oka srolovat nejlepší projekt svého života a strčit si ho do pravé náprsní kapsy? Nikdy!“

„Doporučení Rady se tedy nepodřídíš?“ zeptal se Ipo pro jistotu ještě jednou.

„Nepodřídím,“ prohlásil vzdorně Rapa a zabořil zamračený pohled

do stropu, aby nemusel bojovat s magickou modří šéfkafrvých očí.

„Jak chceš.“ Ipo si promnul prsty kořen nosu; nezbylo než postupovat podle Kaunova návrhu. „V tom případě ti musím oznámit, že společnosti Moa Inc. rušíme přiděl transportní energie.“

Rapa rázem vystřízlivěl. Bez energie by nic nenadělal. „Ale to znamená, že porušujete starokanacké právo...“

Ipo ho přerušil netrpělivým gestem paže. „Stále nechápeš, že jde o věc zásadního významu. Připouštím, že je to poprvé, kdy omezujeme obyčejové vymoženosti, a neradi, ale dospěli jsme k názoru, že to výjimečně musíme udělat. Vždyť ty také výjimečně jsi naše doporučení ignoroval.“

Rapa mlčel. Jeho sen se začal rozplývat jako červené světlo Alfy pod nápořem jasu Bety.

„Kdybys naše doporučení respektoval,“ pokračoval nemilosrdně Ipo, „měl jsem ti navrhnout, abys použil transportní energii na jinou zájmovou činnost v soustavě Sol. Zajímavostí tam je, jak sám nejlíp víš, víc než dost. Teď se jich tedy ujme Hawa Inc.“

„Ano? Protože Uleh-Ole je mezi nejvyššími...“

„Nikoli. Ale protože Uleh-Ole podal návrh na obecně prospěšnou činnost. Chce od Soltrů dovážet barevné rostliny, které esteticky působivě zpestří monotónní zeleň našich luhů a strání a určitě si najdou cestu i do každého kanackého obydlí. Prohloubí se tak citová vnímavost celé populace, jak ve své studii dokazuje Honi-Loa.“

Chvíli oba mlčeli. Pak se znovu ozval Ipo. „Když tak o tom všem přemýšlím, je mi tě trochu líto. Je to svým způsobem paradox.“

„Co?“ zeptal se mechanicky Rapa. V duchu byl daleko u svých postav ze ztuhlé lávy.

„Že ten nápad na dovoz barevných rostlin pochází právě od tebe. Vzpomínáš, jak jsi z první Cesty přivezl barevný věnec kilima? Dostal jsi ho na nějakém jiném ostrově na uvítanou, a v dokumentaci jsi pak uvedl, že se nabízí možnost dovážet ty rostliny výměnou za afrodinádu. Paradox je v tom, že právě Uleh, s nímž neustále soupeříš v zájmových činnostech, ten nápad má teď uskutečnit.“

Rapa pokýval hlavou. Sklíčenost mu vryla do obličeje únavu. „Rád bych vás o něco poprosil,“ řekl polohlasem.

Ipo jen tázavě nadzvedl obočí.

„Dovolte mi přivést ještě tu poslední dodávku. Soltrů mají pro mě nachystanou inovovanou sérii ještě větších exemplářů, přenechal bych vám jeden zcela zdarma...“

„To nejde, z principiálních důvodů to nejde.“ Ipo se zvedl a poplácal Rapu po zádech. „Jsi šikovný a nápaditý. Určitě brzy přijdeš na jinou, neméně výnosnou zájmovou činnost,“ řekl povzbudivě, než odešel.

x x x x x

A obyvatelé Velikonočního ostrova marně čekali na dobrodince a s nimi více než šest set obrovských kamenných soch, připravených k expedici.

Jindřich POSPÍŠIL

PŘED SEZÓNOU

Společnost to byla malá, veselá a vypadala jako sraz abiturientů po patnácti letech. Vodka na stolech se však nalévala v rozumných intervalech. Nebyli to abiturienti. Pět vrcholových pracovníků Čekodu a dva z Botanické zahrady byli sice ve věku patnáct let po ukončení studii, ale jejich současná veselost pramenila z rozhodnutí ministerstva a povolení k rychlé akci, která jistě bude znamenat změnu v turistickém ruchu ve střední Evropě.

Mirek Dvořák právě dopočítal na osobním počítači Commodore nutné výdaje na cestu, neboť jako ekonom Čekodu kalkulace toho druhu měl naprogramované a klávesy mačkal téměř v podvědomí. „Tak, hoši, 240 tisíc korun netto.“

„Rozepiš to, prosím tě, do cestáků, ráno to vyzvedneme z pokladny,“ řekl vedoucí akce Štěpán Růžička.

„A jestli máš s sebou tiskárnu, napiš hned potvrzení o převzetí pro každého z nás.“

„Ano, šéfe, už se to tlačí.“

„Opakuji všem, že ani doma do zítřejšího odletu se nesmíte pochlubit, kam letíte na služební cestu.“

„Ale ano, Štěpáne, nech toho, vždyť jsme si za poslední dva týdny samostatně ani nevyčistili boty.“

„Však všechno doženete, až budete do roka jedni z nejbohatších Brňanů“, řekl botanik, Franta Bartoš a dopil sklenku stoličné. Malá veselá společnost končila se svým posezením u Zelené žáby a chystala se na autobus ČSA od Vltavy k Ruzyni.

Objednaný Turbolet je za hodinu dopraví do Brna. Tam každý vyzvedne necelých 50 tisíc korun v různých měnách. S rodinami se rozloučí jako před běžnou služební cestou. Mají oznámit, že jedou na pravidelnou inspekci rekreačních zařízení Čekodu. Jako před každou sezónou. A za několik hodin se do Prahy vrátí, aby přisedli do většího letadla.

x x x x x

„Je to, chlapi, 240 tisíc.“

„To je pro pět lidí skoro po 50 tisících. Co to jenom chystají? Zítra se pokusíš získat od toho ekonoma program k tomu výpočtu. Pohřej si s tím, ale máš na to málo času.“

Tento rozhovor se odehrál naproti Zelené žáby přes ulici, kde tři zvědaví pracovníci cestovní kanceláře Rekren z Brna sledovali okno protějščí vinárny nejen dalekohledy, Sonary, ale i nejnovějšími odposlouchacími zařízeními z Tesly. Ovšem šum z ulice plné turistů na Starém Městě působil rušivě a poslech nebyl dokonalý.

„Není zvykem, aby čekodáři dostávali na služební cestu tolik peněz, že by to stačilo na cestu kolem světa.“

Tomáš Horák, náměstek Rekranu v Brně vedl tuto skupinu tří „rekrantů“, kteří v Brně rozdělávali poukazy na atraktivní zájezdy své cestovní kanceláře, a tudíž podnik vedli. Nyní seděli v ulici U radnice a sledovali okna protějščí vinárny.

Všechno začalo před měsícem, kdy Tomáš Horák zjistil při služební cestě do Prahy, že jeho přítel Mirek Dvořák z Čekodu disponuje větším

bankovním kontem a bohatě nakupuje technická zařízení pro svůj podnik. Přece i Rekran žádá povolení k investičnímu nákupu kalkulátorů, počítačů i videozařízení. Jenomže dostali pouze dvě kapesní kalkulačky. A Mirek má už všechno. Minulý měsíc si právě odvážel kufr videokazet, magnetických štítků a baterií. A to se přece nakupuje až naposledy. A to prý nemá tlačenku. Když nemá tlačenku, musí to mít už pěkný důvod.

x x x x x

Monika věšela prádlo na balkóně a od sousedů vykoukla Jana.

„Ty jsi čistotná, už zase velké prádlo?“

„No, zítra odjíždí Franta zase na služební cestu. Dnes vyperu, zítra dám Jeníka k babičce a mám taky dovolenou.“

„Kam Franta jede?“

„Do Budapešti. A chystá si dolary. Třeba ni už konečně doveze ten kožich.“

„Moniko, a ukážeš ni ho první, jo?“

Pozdě večer Franta přišel domů. Monika už usínala.

„Nazdar, tuláku. Kdypak zase odcházíš?“

„Už ani nepůjdu spát, jedeme ve čtyři. Ještě si sbalím kufr a budu se loučit.“

„Ty se máš,“ řekla v polospánku Monika, „taky bych se zase podívala do Maďarska. Doma bych nechala nákupy, prádlo a vaření a jela na výlet...“

„Moniko, já nejedu do Maďarska.“

„A kam?“

„Nemohl jsem ti to říct a vlastně nesmím ani teď. Je to tajné především pro kolegy v práci...“

„Kam jedeš?“

„Na Velikonoční ostrov.“

„Co?“

„Na ostrov u Jižní Ameriky.“

„Na služební cestu, co to vykládáš!“

„Moniko, máme jedinečnou možnost stát se milionáři. Hoši z Botanické zahrady mají na to patent a realizují pro náš Čekod. Přišli na to, co to jsou ty kamenné hlavy. My tam s nimi zítra letíme, a když se to podaří - všechno se změní.“

„A co se podaří? A proč to říkáš až dnes?“

„Ale, Moniko, rozuměj, věci dostaly rychlý spád před měsícem. Vždyť jsem skoro nebyl doma. A nemohl jsem o tom mluvit. Nesmím vlastně ani teď.“

„Poslyš, Franto, snad jsme si zatím říkali všechno. Ty si jedeš jako velký pán až do Ameriky; to bys dokázal ani neříct o větu víc? Co je to za patent a proč jedeš na Vánoční ostrov zrovna ty?“

„Na Velikonoční...“

A tak manželé povídali až do čtyř hodin, kdy Franta odešel z domu.

x x x x x

„Jdu k Tomášovi“, řekl sekretářce náměstka Rekranu Lídě příchozí Kamil.

„Čeká na tebe.“

Kamil měl přímo detektivní úkol: osobně sledovat v posledních

dnech svého spolužáka z techniky Mirka Dvořáka. Byl jedním ze tří veřejnějších posluchačů zapojených na elektronické uši zaměřené přes starobylou pražskou uličku. Vešel do kanceláře náměstka.

„Tak máš?“

„Včera si hoši rozdělili 240 tisíc, přiletěli večer do Brna. Ve čtyři ráno nastoupili opět do letadla a teď až budou nejspíš v Praze.“

„A proč neletíš s nimi? Tak jsme se domluvili, sledovat ve dne v noci. Za všech okolností.“

„Bylo to zvláštní letadlo, téměř soukromé. Aerotaxi objednané před deseti dny u Slovairu. Víc jsem se nedověděl.“

„No to je málo.“

Tomáš Horák sáhl po sluchátku telefonu - vytočil pražské číslo Rekranu. Hovořil s ředitelem a nyní musel s pravdou ven. Nezjistil o důvodech technického rozmachu a velké činnosti u konkurence nic. Pouze to, že jsou opět v Praze.

x x x x x

Letěli opět se Slovairem. Turboletem, který je za 40 minut přepravil do Ruzyně. Během letu zúčastnění sotva stačili převzít od Štěpána obálky s dolary a chilskými escudami. Jinak každý rovnal své přístroje.

Franta Bartoš vezl nejdůležitější rekvizity celé akce. Krásné krabičky, uvnitř vylepené hladkým polyetylénem. Bylo jich 45. Na objem však nebyly všechny ani zdaleka takové jako náčiní kameramana Boba Spěšného a jeho, pro tuto cestu zvoleného pomocníka Mirka Dvořáka. Ti dva měli na starosti pořízení videozáznamu z celé akce a fotodokumentaci. Mírek navíc počítač. Jejich zařízení vážilo osmdesát kilogramů, a počítali samozřejmě s pomocí ostatních při přepravě. Pátý člen skupiny měl ztělesnění v krásné Tamaře Vejvodové, která se chovala vždy jako vévodkyně. Nikdo kromě Štěpána neznal přesně důvod její přítomnosti na tomto výletě. Jeho zdůvodnění, že přece potřebují lékaře, vzali s pochybami, ale události měly tak rychlý spád, že nebyl čas na otázky.

A již přistání v Ruzyni. Aerotaxi zarolovalo podle pokynů Štěpána vlevo od velitelské věže letiště. Docela blízko stálo letadlo TU 134 A a to čekalo jen na ně již se spuštěnými turbínami. V tom šíleném rámu su převezli techniku a zavazadla z taxi na palubu. Na schodech je přivítal kapitán a stevardka je uvedla na místa. Za pět minut startovali.

Bob Spěšný si rozepnul pásy brzy po vzletnutí a zadíval se oknem dolů na políčka a lesy a pomyslel si, že by mohl udělat pár snímků v tom krásném ranním světle. Nemyslel, že by si někdo z ostatních všiml, že sahá po svém foťáku.

Překvapil ho Štěpán, který jej pozoroval a řekl: „Klidně si vezmi kameru a natáčeš. Vše, co patří do reportáže, která bude sledována na celém světě.“

A tak Bob hned po záběru východu slunce nad Prahou otočil oko objektivu na Tamaru a potom na ostatní.

Štěpán se postavil do uličky.

„Teď máme osm hodin času, než přistaneme v Panamě. Zatím budeme sbírat síly, podíváme se na film o Velikonočním ostrově, kultuře akuaku a budeme se vzdělávat. Naše zásoby a zařízení rozdělíme každému asi po pětadvaceti kilech.“

Pustili si film, který natočil vloni Franta s dalšími dvěma pra-

covníky Botanické zahrady a spoluautory patentů, jehož výsledkem bude zkrácení pracovní doby občanů ČSSR minimálně o jednu hodinu denně. Jejich výzkum začal po návratu jednoho z nich z dovolené v Peru. Poukaz mu vyřídil Štěpán, který v Čekodu měl vlivné postavení. Mimo jiné atrakce byl v ceně i dvoudenní výlet na chilský Velikonoční ostrov. Tam spolu s turisty z celého světa obdivovali kamenné tváře, které po staletí shlížejí na hladinu Tichého oceánu. Jeho manželce se přes přísný zákaz průvodce podařilo sebrat kousek mírně zvětřalého kamene z hrudi jedné kamenné postavy. Po návratu z dovolené napadlo praktickou ženu, že si kámen nechá vybrousit a zasadit do žlutého kovu a pověsí na krk. Broušením kamene vystoupilo zřetelně barevné pletivo buněk. Franta vybroušený kámen prohlédl v práci pod elektronovým mikroskopem. Již při zvětšení 1000x dovedli s jistotou prohlásit, že jde o zkamenělou rostlinu.

Skladba buněk ukazovala na vyšší obsah cukru. Biologové ukázali fotografie struktury buněk mimo jiné i v mykologickém oddělení. Tam ihned sáhli po atlase zvětšenin buněk, a aniž se příliš divili, že poslední stadium houby je kámen, určili druh: Gyromitra gigas - Ucháč obrovský. Zkamenělé houby již viděli.

V Arizoně je přece celý zkamenělý les, který se dochoval z doby mladšího pliocénu. Každá buňka je konzervována procesem mineralizace. Zkameněliny byly poté mnoho miliónů let schovány před účinky počasí pod povrchem země. Proces vytvoření věrných zkamenělin je shodný se známým arizonským lesem. Jen rostlina je jiná. V našem případě houba.

Promítání skončilo, a Štěpán vyzval Frantu, aby zopakoval všechny mykologické výrazy a vysvětlil princip vzniku zkamenělin. Závěrem sám s výrazem potěšení nad skvělou budoucností stručně vyjádřil přesvědčení, že tato výprava na konto Čekodu přinese užitek. A to nejen cestovní kanceláři, ale všem potomkům praotce Čecha.

„Do těch krabiček nasbíráme s Frantou podhoubí, které je jistě pod nohama hub. V Brně si je vypěstujeme a zasadíme na několika místech v Čechách. Jejich růst budou pozorovat dolaroví turisté z oken našich hotelů. Pro ně to bude levnější, než se plavit do Tichého oceánu, a pro nás lepší atrakce než spartakiáda jednou za pět let na Strahově.“

Potom informoval o technickém zabezpečení cesty.

„Za hodinu přistaneme v Panamě. Nalodíme se na naši loď Košice, která nás na cestě do Wellingtonu na ostrově vysadí a na zpáteční cestě si nás vyzvedne. Na ostrově pak posbíráme podhoubí.“

„A jak se k němu dostaneme?“

„Není taky zkamenělé?“

„Kde vezmeme jeřáby?“

„To zařídím já,“ prohlásila Tamara, „a domorodci pohnou jistě naše obálky s dolary.“ Postavila se v tak šikovném úhlu, že ostatním bylo jasné, že to nebudou pouze dolary.

x x x x x

Tamara s dolary se opravdu podařilo pohnout sochami, tedy přesněji hlínou okolo jejich základů, která byla odházena a podhoubí nalezeno. Nyní měl již Franta podhoubí v krabičkách.

Akce nafilmována pro potřeby propagace ve věrných barvách systému VHS. A ještě zbyl jeden den do příjezdu Košic na polehávání na kamenité pláži Velikonočního ostrova. Při opalování si zopakovali dohodnuté

zásady konspirace proti protiakcím konkurenčního Rekranu, kde něco větrí.

x x x x x

Cesta zpět proběhla v opačném pořadí. Všechno perfektně zorganizováno, jak se na kancelář Čekodu sluší. Z aerotaxi v Brně vystupovali v poledne. Přivítal je ředitel Čekodu a každému slíbil měsíc dovolené, když viděl spokojený lesk v očích svého náměstka a pocítil silný stisk ruky na uvítanou.

x x x x x

Tomáš Horák, náměstek Rekranu, zaplatil za tu nehodu deset tisíc. Řidič byl perfektní. Sledoval volhu s Frantou a jeho krabičkami, plnými podhoubí, od letiště. Pod kopcem v Černovicích se dostal v zatáčce těsně za něj. A ve smyku jej srazil ze silnice. Frantovo auto se převrátilo o obrubník chodníku. Tři salta. Ticho. Z otevřeného kufru vypadlo pár krabiček. Prach z nich vítr roznášel po zeleném trávníku a zavál je až k základům největší stavby v Brně - vlnářského kombinátu.

x x x x x

Turistická sezóna začínala docela klidně. Přes den horko na koupání, večer krátký deštík. Příjemné pro turistiku, rybáře i houbaře.

Marie HOMOLOVÁ

PŘELÍČENÍ

Odložila nedopitou skleničku s aperitivem zředěným ginem a s povzdechem sklouzla z vysoké stoličky v denním baru brněnského hotelu Grand. Musela skleničku odložit a ze stoličky sklouznout, když kdesi ve spleti z neuronů v jejím mozku zazněl neodbytně volací signál.

Znovu si povzdechla a velmi zajímavě vypadající mladík po její levici přerušil svoje zcela nezajímavé vyprávění, které beztak vnímala jen ze zdvořilosti a na půl ucha.

„Já s tím seknu,“ pronesla mimoděk polohlasem, „to už je tento týden potřetí.“ Ale když si uvědomila, že její náhodný společník civí na ni jako na tanec svatého Víta, dodala na vysvětlenou. „To nic, já tady jako nebudu, ale ani nepoznáte, že jsem tady nebyla.“

Teprve až nasedala do škodovky, na první pohled zcela obyčejné a dost letité, ale ve skutečnosti velmi zvláštní, napadlo ji, že tomu hezkému mláďenci zapomněla vysvětlit, s čím chce seknout. Ale co, řekla si v duchu, jestli má jen trochu ponětí o životě, napadne ho, že seknout se dá jedině s funkcí.

Odevzdaně zasunula klíček do zapalování a pak na panelu navolila na termokontaktech kombinace, jaké podle volacího signálu navolit měla. Ty zahrnovaly zeměpisné souřadnice Velikonočního ostrova a časovou souřadnici roku 1900.

x x x x x

Obžalovaný měl celkem příjemnou tvář a v něčem jí připomínal mládka, kterého musela tak narychlo opustit v Grandu.

Nebyl mu podobný, snad leda zjevným věkem; neměl ani tak příjemný vzhled, ani ten slibující výraz v očích, který prozrazoval zvyk na úspěchy u žen libovolného věku. Až po chvíli přišla na to, co je spojuje: v jeho podání by i nejzajímavější historka musela vyznít nudně. Nebo alespoň nesrozumitelně. Jenže v pětadvaceti ještě nejsou řeči to hlavní.

„Můžeme začít?“, zeptala se, ale v otázce zaznělo spíš konstatování, a krátkým pohledem přelétla shromážděné. Byli zde všichni: obviněný, žalobce, svědek i vykonavatel spravedlnosti. A samozřejmě ona samotná, hlavní soudkyně a navrhovatelka spravedlnosti v jedné osobě.

Seděli v lomu u úpatí strmé stěny vyhloubené v mase lávy dávno vyhaslé sopky, vedle jedné z nedokončených soch obřích rozměrů, jakých zde bylo ještě pár desítek. Připomínali spíš skupinku turistů na dovolené, které unavila prohlídka ostrova.

Z modré oblohy páloilo slunce, a soudkyně si s lítostí vzpomněla na aperitiv s ginem, v němž plavaly kousky ledu.

„Tak napřed žalobce,“ zahájila přelíčení stručnými slovy. „Popiš nám podstatu přečinu.“

Žalobce, který zřejmě pohrdl mladistvým zjevem a dal přednost podobě padesátníka se stříbrnými nitkami v černých, hustých vlasech, obřadně povstal a uklonil se.

Netrpělivě pokynula rukou. „Jen zůstaň sedět a omez se na podstatné!“

Žalobce se znovu uklonil a usedl.

„Úlohu mám značně usnadněnou tím, že jsme si všichni pobřeží ostrova prohlédli. A mám-li se omezit jen na podstatné, pak mohu pouze

upozornit na to obludné, co se nad útesy tohoto ostrova nachází a hyzdí přirozený půvab celé lokality, Neb to je dílo obžalovaného, dílo svévolné a proto dvojnásob odsouzeníhodné. Neznám obdobný případ, kdy strážce času tak záměrně a zlovolně pokřivil přírodu a navíc dal podnět k pozdějším nejrozmanitějším teoriím o minulosti celé planety. Jedná se tudíž o přečin odporující zásadnímu poslání strážců času a zasluhuje plným právem co nej přísnější potrestání, kterým podle mého soudu by měl být trest nejvyšší: odebrání statutu strážce času, okamžitě a navždy."

Pokývala vážně hlavou. Žalobce se vyjádřil stručně, jasně a jednoznačně. Příklad bude zřejmě jednoduchý. Ale jako prst spravedlnosti bude muset dát slovo i obžalovanému. Trochu ji zamrzelo, že je jí sympatičtější než žalobce. Sympatie do spravedlnosti nepatří, nebo by patřit neměly.

"Tak, a co na to obžalovaný?" zeptala se.

"No, je to pravda, co tady Erik... totiž žalobce říká. Že je to moje vina." Odmítl se. "Asi si trest zasloužím," dodal bezradně.

"Asi?"

"No, asi určitě."

"Nenech se srazit do neštěstí!" zvolal rozhořčeně svědek. "Braň se. Vždyť máš čím. Já jsem byl sice zavolán, abych podpořil obžalobu..."

Podívala se na něho přísně. "Budeš mluvit, až ti dám slovo."

"Když já se nemůžu dívat, jak on leze jako kráva na jatka. Když tak odevzdaně strká hlavu na špalek."

"Copak tady někdo chce někomu sekát hlavu? Ale když už mluvíš, pokračuj."

"Chtěl jsem jenom říct - v zájmu spravedlnosti - že žalobce celou záležitost s těmi sochami tak nafoukl jen proto, že mu obžalovaný vyfoukl královnu krásy v roce 1984, když byli spolu na Miami narovnávat nějaké drobnosti. Jinak by byl klid po pěšině, jen pár lidí z těch pěti miliard by se sochám divilo. Chápeš, soudkyně, byl v tom záporný motiv, tedy ze strany žalobce."

"Chápu, ale taky chápu, že dobrodružná avantýra s královnou krásy nemá se sochami na tomto ostrově nic společného. K podstatě věci, drazí strážcové! Chce mi vůbec někdo vysvětlit, jak to se sochami bylo?"

Všichni mlčeli. Svědek klouzal vyzývavým pohledem z jednoho na druhého, žalobce se tvářil zpupně a obžalovaný si nervózně pohrával s lávovými kamínky. Jen vykonavatel spravedlnosti netečně podřimoval, jeho se zatím nic netýkalo.

"Obžalovaný, řekni, proč a jak jsi dopustil, aby tyto obrovské sochy zde byly vztyčeny?" Měla dojem, že kdyby ho nevyzvala, seděli by zde nejmíň tak dlouho, jak dlouho už sochy existovaly. A slunce pálilo stále dotěrněji.

"Ano, řeknu... tedy... jestli to má ještě nějaký význam."

"Má," povzbudila ho. "Ale pokus se být co nejvíc stručný."

"Pokusím." Nadechl se. "Všechno začalo na konferenci o tichomořských ostrovech v Limě v roce 1956. Nikdy by mě nenapadlo ji navštívit, ale ta královna krásy, o níž už byla řeč, měla o ni zájem, protože na ní přednášel její slavný strýc, profesor Carolla, kterého nikdy osobně neviděla... on totiž někdy v šedesátém zahynul při leteckém neštěstí."

"To mohu potvrdit," ozval se svědek. "Vzal jsem s sebou záznam jeho projevu. Mám ho pustit?"

Přikývla. "Ale jen to podstatné."

"Jistě."

Svědék rozestavil do trojúhelníku tři stojánky s plochými skříňkami, které se v jasném slunci nesnesitelně leskly. Po chvíli se uprostřed trojúhelníka objevila postava prošeďavělého muže za řečnickým pultem a současně se ozval jeho hlas:

„...můžeme tedy oprávněně usuzovat, že původní obyvatelstvo vynikalo vysokým estetickým cítěním a obdivem pro květenu. To je spojuje s obyvateli jiných tichomořských ostrovů, zejména Havajských, které mají pro vegetaci mnohem příznivější podmínky. O to víc však musíme oceňovat jejich ušlechtilou duši, která se musela spojit s obrovskou technickou vynalézavostí, aby podmínky pro vegetační růst vytvořila. Jen díky tonu se dnes můžeme obdivovat alejím růží protkaným systémem zavlažovacích kanálů s přečištěnou mořskou vodou. A právem můžeme Velikonoční ostrov považovat za osmý div světa a ptát se, odkud...“

Postava zmizela jako mávnutím kouzelného proutku.

„Přiznám se, že nechápu,“ řekla soudkyně.

„Tohle říkal profesor Carolla na konferenci, a já jsem věděl, že je to nesmysl,“ vysvětloval obžalovaný. „Sám jsem totiž zařizoval ostrov pro děti z třicátého století.“

Soudkyně nadzvedla tázavě obočí. „Jaké děti?“

„Abys rozuměla,“ řekl rychle žalobce, zřejmě se chtěl zalichotit, „obžalovaný byl pověřen, aby dětem, jejichž rodiče museli služebně na expedici do galaxie, zajistil příjemný útulek na staré matičce Zemi. Vybral si tento ostrov a dobu kolem počátku tohoto letopočtu. Těch pár domorodců, co zde bydlelo, vystěhoval na Tahiti, a na ostrově nechal zbudovat hydrodukty. Ty růže a ostatní kytky, to už byla práce dětí. Ze všeho však kupodivu přetrvaly jenom růže, když tento dětský útulek byl později zrušen.“

„Tomu rozumím, ale co ty sochy?“

„Ty se objevily později a z důvodů, které...“

„Jen nechej mluvit obžalovaného,“ přerušila soudkyně svědka, „chci slyšet jeho podání.“

„Je to tak, jak říká Erik... totiž žalobce. Ostrov jsem pro děti tak zařídil, a proto se mě dotklo, když profesor Carolla vyvozoval z této skutečnosti zcela chybné závěry. Měl jsem kvůli tomu spor i s Lily... tedy s tou královou krásy z Miami.“ Pokrčil v beznaději rameny. „Pak jsme se rozešli.“

„To je mi líto, ale já jsem se ptala na sochy.“ Kdyby jí nebyl sympatický, určitě by zvolila přísný tón. „Tady přece po růžích není ani stopa.“

„Když dovolíš,“ nabídl se ochotně žalobce, „pokusím se to krátce vysvětlit.“

Přikývla.

„Poté, co byl zrušen růžový útulek pro děti, obžalovaný zcela svévolně a - mohu-li se tak vyjádřit - zlomyslně, ale v každém případě bez pokynu či souhlasu z Koordinace, zřídil na ostrově trestaneckou kolonii. Víš, ty odsouzené rebely ze vzpoury proti Společenské reformě v jednatřicátém století. S prohnáním jsem vlastní vyhlásil pro ně týdenní soutěže o největší a nejšerednější kamennou sochu; autora vítězné sochy vždy pustil na svobodu...“

„Ale jen do patnáctého až sedmnáctého století, kde nemohli nadělat nic škodlivého,“ připomenul vzrušeným hlasem svědek.

„Nepřerušuj,“ napomenula ho soudkyně a pokynula žalobci, aby pokračoval.

„Takovým způsobem se mu podařilo takzvaně osvobodit téměř celou trestaneckou populaci. Odsouzenci se totiž tužili a vyrobili těch obrovských nestvůr přes šest stovek... než jsem mu to osobně zarazil. Zpočátku jsem se s ním snažil domluvit, navrhl jsem mu několik způsobů, které směřovaly k tomu, aby se ostrov vrátil do původního stavu bez soch i bez růží... dokonce jsem z vlastní iniciativy vrátil na ostrov původní obyvatelstvo. Ale nepochodil jsem. Obžalovaný byl přímo posedlý touhou slyšet, co řekne na sochy profesor Carolla.“

„A co řekl?“ zeptala se soudkyně jen proto, aby se něco zeptala a nepropadla pocitu méněcennosti, že nechápe, co ostatním je zřejmě jasné.

„To mohu doložit,“ prohlásil svědek. „Záznam je opět z konference v Lime v roce 1956.“

„Ale tentokrát jsem tam byl bez Lily,“ poznamenal obžalovaný. Snad na svou obranu. Ale ostatní kromě podřimujícího vykonavatele spravedlnosti se soustředili na obraz profesora Carolla, který se znovu objevil uprostřed trojúhelníku.

Z doprovodného zvukového záznamu zaznělo:

„...můžeme tedy oprávněně usuzovat, že původní obyvatelstvo vynikalo sklonem k megalomanií a k agresivitě. Sochy jsou nepochybně ztělesněním vládců z dynastie tehdejších vládnoucích rodů, které si pravděpodobně podmanily nejvzdálenější ostrovy, jak dokazuje výše zmíněná podobnost kultur, a snad i část samotného jihoamerického subkontinentu. Není vyloučeno, že Velikonoční ostrov se tehdy stal středem světa podobně, jako na opačné...“

„To je to podstatné z jeho proslovu,“ pronesl poněkud omluvně svědek, když záznam vypnul.

Soudkyně byla v rozpacích. Nejen motiv obžalovaného, ale ani motiv žalobce jí nedával smysl. Připadalo jí, že všechno se vytrácí v tetelení horkého vzduchu nad nedokončeným kamenným velikánem. A před očima se jí objevil přelud vychlazeného aperitivu s ginem. A napadlo ji, že řeči jejího společníka z Grandu měly přízemní, ale přece jenom smysl.

„Chceš k tomu ještě něco dodat?“ zeptala se obžalovaného.

„Ani ne. Vlastně, snad jen to, že mě popuzovalo, jak lidé dvacátého století rádi vyslovují teorie, jak každá sebemín důležitá okolnost je jim záminkou pro dalekosáhlé, většinou falešné závěry, jak klamou sami sebe a dělají dějiny podle svých představ.“

„Vše?“

„Ano.“

„A co obžaloba?“

„Obžaloba má za to, že si obžalovaný zaslouží, jak už jsem uvedl, trest nejvyšší, protože svým záměrným, neospravedlnitelným jednáním způsobil, že četní schopní myslitelé a badatelé věnovali své schopnosti a duševní kapacity řešení problémů, které by neexistovaly, kdyby nebyly obžalovaným uměle připraveny. V této souvislosti bych mohl připomenout další hypotézy, které jako důsledek vznikly, jako například návštěva mimozemšťanů nebo rituálů...“

„To stačí,“ přerušila ho rázně soudkyně, „myslím, že nám všem je jasné, oč se jedná.“ Na chvíli se zamyslela. „Poslyšte rozsudek,“ pronesla hlasitě a slavnostním hlasem, který vykonavatele spravedlnosti vytrhl z libého spánku. „Obžalovaný se odsuzuje k odnětí práva operovat v devatenáctém až dvacátém prvním století, a to s okamžitou platností a nepodmíněně. Ve stručném zdůvodnění uvádím, že v souvislosti s růžemi, ani sochami se nestalo nic, co by nepříznivě ovlivnilo vývoj lidstva.“

Z tohoto hlediska považují obžalovaného za nevinného. To, že někdo z lidí vyslovuje tu či onu hypotézu na základě té či oné skutečnosti nebo myšlenky, je pro uvedenou dobu typické a ve všeobecném smyslu normální. Obžalovaný se však dopustil přečinů, žalobou neuvedeného, a to tím, že královnu krásy z roku 1984 přenesl do roku 1956, ať už k tomu měl jakékoliv důvody.

Proto se mu zakazuje operovat v tom období, které je pro jeho prokazatelně nízkou odolnost k sexuálním vztahům nejnebezpečnější. Vykonaatel spravedlnosti zajistí, aby byl rozsudek v plném rozsahu proveden. Odvolání neexistuje."

x x x x x

Chtivě ponořila rty do vychlazeného aperitivu s ginem; plavoucí kostka ledu chladivě pohladila její horní ret.

"Kde bloudíte, krásná dívko, když unikáte zrakům mým?" Hlas mladíka na sousední stoličce jí najednou připadal stejně osvěžující jako kostka ledu u jejího rtu.

"Ale musela jsem si odskočit na Velikonoční ostrov kvůli těm ztraceným sochám," řekla mechanicky.

"Dobrý. To jsem ještě neslyšel. S váma bude asi betelně fajn."

"Myslíte? I když vám řeknu, že je mně skoro čtyři sta let?"

Mladík se smál upřímně, přímo nakažlivě. Kdo by nedokázal poznat, komu je tak nejvýš dvacet?

● ● ● odjinud po našem ● ● ● odjinud po našem ● ● ● odjinud po

Somtow SUCHARITKUL

DEN V MALLWORLD

To bylo tak: Proč se samotné, slušné, mladé děvče, nespokojené s životem v Biblické oblasti, čili já, rozhodlo najednou ukrást rodinný vůz, utéct z osady a teleportovat se v neděli do Mallworld?

Lidé nají úplně mylnou představu o obyvatelstvu Biblické oblasti. Za prvé, vůbec nejsme všichni stejní. Vlastně jsme tu čtyři kolonie - tři L-5, které se přestěhovaly z oběžné dráhy tak jako většina ostatních, a čtvrtá - katolíci - asteroid Vatikán. Moje osada Godzone je smíšeninou Amiše, Buddhismu a Hari Krišna... ale stejně si myslím, že vy „civilizovaní“ intelektuálové neznáte rozdíl. A těm, kteří si myslí, že jsme provincionalisty, chci sdělit, že Biblická oblast leží necelou jednu setinu A.U. od Centra, to je asi jeden milión mil, což při dnešních teleportacích ...

Největší hloupost je, když nás někdo považuje za jiný druh lidí. Já například vůbec nejsem pobožná. Bydlíme v úplně normálních bytech o rozměrech deset krát deset deset. Vedeme přesnou kontrolu porodnosti, do svatyně chodíme jednou týdně, máme dvě auta (jedno samozřejmě na dlouhé trasy) a malý pozemek na střeše. A kdybych neměla tu svou prostou sukénku barvy šafránu, vypadala bych přesně jako Babyloňanka. Mám úplně obyčejné černé vlasy, pihy, malá prsa, pravidelné menstruace a obvyklé jméno - Zoe McOmer.

A stejně tak jako každý z téhle zapadlé Sluneční soustavy se odtud chci dostat. Je tu ale rozdíl - já se odtud dostanu.

x x x x x

V neděli před mojí anabází jsme byli ve svatyni. Můj malý bratříček ve špatně oblečené sukni jedl na zadním sedadle plazmovou kostku. Naše auto se pozvolna zvedalo ve vyznačené trase. Řady vozů nás míjely nahoře i dole, kam až jsem jen dohlédla.

Byly všude - až po strop Godzona. Za několika sty vozy svítil na vzdálenost několika mil nápis: MEKKA/JERUZALÉM/BENARES/VYBER SI. Přední sklo vyplňoval holo-obraz Ašóky Toscaniniho, patriarchy Godzone.

„Padlo na nás prokletí Selespridarů, hříšníci!“ hřímalo. Byl vysoký asi 12 centimetrů (naše auto je starý model), božský vítr čechral jeho plášť a plamenné vlasy. „Kajte se!“ pokračoval.

„V opačném případě nás Selespridar svrhne ještě hlouběji do jámy pekelné!“

Musím vám ovšem ještě vysvětlit, že mezi patriarchou Godzone a nevelkou skupinou věrných (tedy vybraných bohem) se traduje názor, že nešťastná situace, do které se dostalo lidstvo, je následkem hříchů vylíčených v Karmadevaphase, epické poémě z přelomu 20. a 21. století.

Pokud vím, nikdo z mých známých tomu ani za mák nevěřil, brali to prostě jako hezky znějící pohádku..... i když faktem zůstává, že za Saturnem je velká bariéra, bariéra, která nás, Homo sapiens, uzavírá v našem malém světě, dokud nedosáhneme odpovídajícího stupně rozvoje.

„A toť je sám Satan!“ hřímal dál Ašóka Toscanini. „Tyto demony seslal Bůh, aby nás potrestal za spáchané hříchy... kajte se, kajte se, vy nehodné děti hříchu!“

Byl čas litanií. Zapojila se Mamtata, pobroukávajíc mechanicky:

„Teď se modlete jako hodné děti. Zoe, Amohle, buďte dobrými dětmi...“

Rozčilila jsem se. Rodiče už deset let nezměnili program naší staré, bláznivé chůvy. Koutkem oka jsem se podívala na bok: moji opravdoví rodiče seděli s pobožně sepjatýma rukama. A moje nespokojenost? Ta byla ze 75 procent způsobena jejich přehnanou horlivostí.

Zavřela jsem oči a přede mnou se znovu objevil Selespridonec. Byl stokrát krásnější než rocková hvězda (přisahám, že všechny hvězdy si malují tváře na modro). Toužila jsem po něm tak silně, že jsem se málem rozplakala. To nebyla jen touha, to byl pocit nespravedlnosti z našeho uzavření, uzavření nás lidí v našem vlastním světě, zatímco tam... venku, Selespridoncí žili obklopeni nepředstavitelnými fantaziemi. Prostě jsem je chtěla vidět.

A třeba si na ně i sáhnout! Vědomí, že je v kleci, působí na člověka příšerně. I když ta klec je vlastně sféroid o průměru devatenácti A.U.

Otevřela jsem oči (modlitbu jsem mumlala celou dobu) a podívala se kolem sebe. Zase jsem uviděla auta stojící v řadách kolem nás, nápis v dáli i kreténského kazatele. Tehdy jsem si uvědomila, že toho mám až po krk. Musím pryč! Říkám-li DOSTAT SE ODTUD s takovým rozhodnutím, znamená to, že chci ven z klece. Jediná možnost, jak toho dosáhnout, je přesvědčit nějakého Selespridonce, aby mě vzal s sebou. Ale v Biblické oblasti Selespridoncí nejsou, musím tedy do Mallworld... velkého obchodního centra, kde je čas od času lze potkat - bohaté turisty, antropology, kteří zkoumají různé kultury, úředníky nebo prostě turisty okukující domorodce.

x x x x x

Příští neděli jsem utekla z domu již před svítáním a vytáhla jsem náš vůz na dlouhé trasy z garáže. Už dva dny jsem měla řidičský průkaz a přesně jsem znala všechny funkce auta.

Vůbec jsem neviděla, ještě se nerozsvítilo světlo - my nerozhazujeme peníze jako třeba na Marsu nebo Genymedu a nemáme soukromé zdroje. Ani jsem se nebála. Už mne nezajímalo nic než svoboda. Začala jsem to považovat za alegorii na Davida a Goliáše.

Rychle jsem vytukala „ven“ a potom číslo kreditové karty mého otce - tajně jsem se ho naučila již před léty. Přístrojová deska byla pokryta kresbami s různými tlačítky tak jako vše, co pocházelo z míst mimo Biblickou oblast. Byly vytvořeny pro lidi, kteří neumí na rozdíl od nás číst. Chvíli jsem se začala iracionálně bát, že mě stroj pozná a dá mi ponaučení, ale za chvíli se vůz rozjel a byl venku.

Jen tak - zčista jasna! Bez rozmyšlení jsem určila kurs na nejbližší interport. Abychom opustili sféru, musím samozřejmě udělat transfer.

A tehdy jsem se opravdu lekla. Moje oblast se stále více měnila a začala získávat tvar černého cylindru. Je to vůbec možné - taková tma? Copak opravdu nevidím žádné hvězdy? Na starých holo-filmech byly vždy, ale teď bylo vše úplně černé. Moje očekávání, že je uvidím, bylo ovšem nelogické, ale co dělat, vždy jsem si představovala prostor takový,

jaký byl, než přišli ONI.

Ta prázdnota mi tvrdě připomněla, že lidé byli odsouzeni. Správně bych měla zrakem bloudit nekonečnem, ale místo toho jsem vtěsnána do 19 A.U. černé ponižující klaustrofobie.....

Přesto jsem nepřestala sledovat obrazovku. Pohled mne fascinoval, byla jsem celá překvapená. Teprve teď mi došlo, co jsem vlastně udělala. Perspektiva setkání se Selespridoncem i to, že by mě vzal s sebou z mého vězení, byla stále vzdálenější. Málem jsem se vrátila domů. Ovšem čím více se mi to zdálo nepravděpodobné, tím více jsem chtěla uskutečnit své přání. A bylo to přání celého lidstva, i těch z nejvyšších sfér.

Když jsem zahlédla prsten světél, který obklopoval interport, zapnula jsem program na cestu do Mallworld. Chtěla jsem mít čas, aby stroj stačil vypočítat úhel skoku i rychlost.

Všechna technická zařízení vytvořil Selespridar. Snažili se nám, chudákům, pomoci a ulehčovali nám přežít věky, během nichž jsme připravováni k čemusi, co nejsme schopni pochopit.

Vůz zrychlil a já byla na sekundu vtlačena do křesla. Potom přistál na interportu a objevil se v normálním prostoru. Byla jsem v Mallworld.

x x x x x

Mallworld: největší obchodní centrum všech dob, zde koupíš vše, na co jen můžeš pomyslet! Na první pohled připomínal Godzone. Stejný cylindrovitý tvar mihotající bledým svitem v temnotě. Jen jsem se přiblížila, uviděla jsem obrovské transparenty z plastitkaniny, které byly roztaženy nad branami. Jiskřivě žlutá, tyrkysová a šarlatová písmena křičela: VÍTEJTE V MALLWORLD – MÍSTĚ, KDE SE VÁM SPLNÍ VŠECHNA PŘÁNÍ! VÍCE NEŽ TISÍC OBCHODŮ, KAŽDÝ DEN MILIÓN KUPUJÍCÍCH ZE SYSTÉMU SOL I HVĚZD!

„Bože, kdo dnes už dokáže přečíst ty nápisy!“ pomyslela jsem si.

Spěchala jsem směrem k parkingu, kde se vůz zastavil. Vzala jsem si trochu peněz z otcova konta a odešla jsem. Svou sukénku jsem si svlékla – přece nebudu vypadat jako z periférie – a zůstala jsem jen v monomolekulární kombinéze. Doufala jsem, že vypadá divoce a je jí tedy možno uznat za výkřik módy. Kromě toho opalizující tyrkysová barva zvýrazňovala mé oči.

Hravě jsem naskočila na vzdušný transmisní pás, který vedl z parkingu do centra. Cítila jsem se trochu nesvá, protože pás byl vytvořen z nejnovějšího materiálu ze Selespridaru – z ničeho. Pracoval na stejné zásadě, která umožnila uzavřít lidstvo do zoologické zahrady, na principu silové bariéry.

Zatímco jsem byla unášena vzduchem, přemýšlela jsem s hořkostí v srdci. Sympaťáci, házejí nám vynálezy vyšší techniky jako zbytky z panského stolu, jako skleněné tretky primitivním domorodcům (o těch skleněných tretkách vím z historie, kterou se učíme v Biblické oblasti; jsme hrozně starosvětští a přikládáme velkou váhu minulosti).

Stála, jsem na hlavní chodbě u brány Pět nula sedm a bezradně jsem se ohlížela po okolí.

Bylo to šokující, ze všech stran se davy lidí řítily směrem k malým kabinkám. Jak se do nich vůbec vejdou? Aha, to musí být ty slavné mini-dematy! Žádné schody, výtahy, eskalátory. To mrhání energií mne rozčílilo, ale co, to je ta typická babylónská rozhazovačnost. Všichni

byli oblečeni jako vánoční stromečky ve foyer semináře Hari Krišna. Obézní ženy, ověšené balíčky... elegánky s automatickými nákupními taškami,..., ale kam mám jít? Chtělo se mi plakat.

„Kde mohu něco najít?“ zeptala jsem se zlostně nahlas. Přiletěl ke mně malý, šesticentimetrový človíček v příšerně růžové uniformě. Zastavil se mi přímo před nosem. Už už jsem mu chtěla jednu vrazit, když promluvil:

„Jsem automatický Mallprůvodce 22214037. Volala jsi mě?“

Překvapil mne, ale co, vždyť je to jen stroj a tak jsem řekla:

„Jsem tu prvně.“

„Co chceš koupit?“

„Nic. Hledám Selespridonce.“

„Obávám se, že na takovou otázku nejsem naprogramován. Mám zavolat zdokonalený model průvodce?“

„Hm..... ne! Máš nějaký prospekt, nebo něco podobného?“

„Už dávno je nepoužíváme, kdo dnes ještě umí číst?“

„To je pravda. Kde ale najdu Selespridonce? Je tu nějaké místo, takové, víš, třeba s ukázkami místních tanců pro turisty nebo něco podobného?“

Komputeročlověk nebyl samozřejmě schopen pochopit otázku. Musela jsem nu ukázat svou intelektuální převahu, i kdyby jen proto, abych si ji sama dokázala.

„Možná bych si měla něco koupit...“ napadlo mne, ale hned tu myšlenku zapudil pocit viny - utrácení peněz se mi přičilo ze zásad, které mi byly vnucovány od dětství. Měla jsem sice nějaké peníze vydělané loni sběrem chmelu na výrobu Gozpiva, ale jak dlouho mi asi vydrží.....

„Říkal jsem, že jsem jen Mallprůvodce, slečinko. Složitější odpovědi můžeš získat od speciálního komputera po zaplacení poplatku. Mám ho zavolat?“

„Ne! Stálo by to určitě třikrát až čtyřikrát více než u nás, tedy víc, než kolik jsem v životě viděla najednou.“

„Rozumím, chceš si tedy něco koupit?“

„Dobře, mám hlad,“ řekla jsem.

„Restaurace leží na úrovni H 46. Řekni toto číslo v kabině.“ Zmizel. Úplně jako elf.

x x x x x

Sotva jsem vstoupila do kabiny a vyslovila H 46, okamžitě jsem se objevila v úplně jiném prostředí. Najednou kolen mne začaly svítit nápisy: JEZ U JOZA/VÝTEČNÉ UMĚLE PREPAROVANÉ SYROVÉ RYBY/POCHOUTKY CIZÍCH KUCHYNÍ - TO JSOU NAŠE SPECIALITY! a mnoho dalších v jazycích, které neznám. Obrazové reklamy ovšem jasně převažovaly. Některé, křičící, mi ohlušivě duněly v uších...

A ti blázniví lidé, kteří běželi kdoví kam... Netušila jsem, že je možné cítit se tak osaměle, když kolem se děje tolik věcí.

Konečně jsem narazila na restauraci s normálními pokrmy:

SNĚŽ CO CHCEŠ - JÍDELNA BUCLEROGEROOO!

Ve srovnání s těsnými chodbami se mi restaurace zdála ohromná - až se mi zatočila hlava. Tři poschodí, sály, kabiny, které se svistotem protínaly vzduch, figuríny kovbojů, předčítající menu a oslepující světlo. Bohužel jenom lidé, ani jeden cizinec!

Cítila jsem se úplně malinká, usedla jsem proto zády do sálu. Zavolala jsem kovboje a ten v okamžení visel nad mým ramenem. Objednala

jsem si obyčejné jídlo.

Trochu jsem se uvolnila a s nezájmem jsem sledovala mně dobře známý proces výroby kotlety z rychle klonující výživné kaše. Fajn... úplně jako doma.

„No jo, ale co dál?“

„Dobrý den.“

Ani jsem se nemusela otočit... ten hluboký, nepozemský hlas! Selespridonec! Široce otevřenýma očima jsem se na něj dívala. Měl dva a půl metru, byl modrý jako nebe matičky Země s mrakem šokujících purpurových vlasů, který mu dopadal až na ramena. Čtyřvrstevná tunika, to znamenalo, že měl vyšší funkci než sám velký Klutharian. Co tu v takovém případě dělá?!

Hlavou mi běžely rozmanité myšlenky, zatímco on se jen díval - na mne! Sledoval mne tak intenzivně, až jsem upustila vidličku a nechtěně jsem zapnula mechanismus zvedající kabinu. Vůbec jsem si toho nevšimla. Jeho pohled mne spoutával... hypnotizoval... Už se nedivím, že právě tímhle nás porazili. Toužila jsem po něm! To nebyla jen touha. V pocitu, který mne ovládal, bylo cosi erotického, ale nejen to! Byla to touha po něm jako symbolu svobody, dobrodružství a velikosti vesmíru.

„Jsem... jsem Zoe McOmer,“ představila jsem se zmateně.

„Z Biblické oblasti, že?“

„Jak to... odkud to víte?“

„Jenom člověk odtamtud by mohl jíst v tak příšerné restauraci. Jsi utečenec.“

Úplně jsem zhloupkla. V Mallworld bylo asi dost lidí v takovém postavení jako já. Ty moje hloupé nápady! Kabina zatím pozvolna kroužila ve třetím sektoru restaurace...

„Neboj se, malá,“ řekl lahodně. „Tady je mnoho utečenců, ale málokterý dostane takovou příležitost jako ty. Mohu ti přece v lecčems pomoci? Mám tě dostat z tohoto proklatého systému?“

Zrak jsem zabodla do jeho tváře a dívala jsem se, dívala a dívala.....

„Ano,“ - uvažoval cizinec nahlas. „Lidé se těžko smiřují s tím, že jsou uvězněni, ačkoliv tím vězením je celá Sluneční soustava. Nemýlil jsem se. Lidstvo je opravdu nebezpečný druh, velice nebezpečný. Ale co, myslím, že mi můžeš zachránit život. Služba za službu, co ty na to?“

„Ale jak? Jsi přece Selespridonec čtvrté třídy a já jen obyčejný člověk...“

„Baví se,“ pomyslela jsem si. „Trápí mne, vysmívá se mým přáním. A už mě má! Ví, že pro něj udělám cokoli.“

„Budu upřímný, hrozí mi trest smrti. Zítra se musím vzdát do rukou vlády, abych mohl být potrestán za čin spáchaný před mnoha věky. Anebo - musím něco najít.“

S pochopením jsem přikývla. Věděla jsem, oč mu jde. Selespridonce z nejvyšších kruhů mohli oddálit vykonání rozsudku a pustit se do pátrání.

„Pochop,“ pokračoval, „zločinem, který jsem spáchal, byl nedostatek soucitu, ten se trestá svržením do černé díry A'naikoitha, dvanáct parseků od mé rodné planety. Zemřu ihned, ale rozšíření času způsobí, že mé zmučené tělo bude viset v otvoru jako výstraha nehodným dětem ještě po několik generací. To nemohu připustit, moje děti by byly společností odvrženy.“

Nerozuměla jsem všemu, ale bylo mi jasné, že potřebuje pomoc. Jeho slova ve mně vzbudila soucit, ale i zvědavost. Mluvil o černých dírách a parsecích, jako by to byly normální věci! Věděla jsem, že v Selespridaru trvá oficiální pátrání jeden n'huat déle než průměrný lidský život.

Byl Létajícím Holanďanem, jestli znáte ten výraz z pozemské mytologie.

„A co vlastně hledáš?“ zeptala jsem se. „To má být pokání nebo něco takového?“ Ten výraz jsem znala z dějin a kromě toho patriarcha Godzene na toto téma stále narážel ve svých kázáních.

Rozesmál se, ale jeho smích zněl hluše a rozpačitě. Z tváře, krásné tak jako vždy, nebylo možno vyčíst, co cítí.

„Takový úkol dávají jen tehdy, jsou-li si jisti, že viník zasluhuje smrt. Mám nalézt odpověď na to, co je život.“

Dupnula jsem do podlahy, přistáli jsme.

„Ale to je směšné!“

„Neumím to přesně přeložit,“ řekl. „Jde mi o ug'unnieth, to znamená... něco, co jsme kdysi výborně znali. Nalézt správnou odpověď, to byla hračka. Tvůj systém, to je takové zmatené skladiště starověké primitivní vědy, na kterou naše vysoce rozvinutá společnost už dávno zapomněla, a tak jsem si řekl...“

„Aha, takový hokus pokus. Přijel si sám hledat magii nebo něco podobného. To jsi narazil na správnou osobu. My z. Biblické oblasti víme vše o smyslu života a podobných věcech...“

„Právě proto jsem přišel nejdříve do této restaurace,“ odvětil.

x x x x x

„Za prvé,“ řekl (dozvěděla jsem se, že se jmenuje Zhangif), „nemůžeš zůstat v té kombiněze. Mně to samozřejmě nevadí, ale obyvatelé Mallworldu kladou na oblečení důraz. Pojďte pro něco,“ navrhl.

Vskočila jsem do kabiny a vydala rozkaz: „Do autoobchodu!“ Věděla jsem, že ve velkém obchodě s plnou obsluhou bych si nevěděla rady. Rychle jsem si cosi vybrala, zatímco on za mne roztržitě orážítkoval kreditovou komkartu.

Oblečení bylo obyčejné, klasické. Nic z těch nových pornografických hadříčků, které úplně zakrývají prsa, aby vypadala, chlípně a nepřírozeně. Jsem tak starosvětská, že jsem prakticky zůstala nahá.

„Dobrý vkus,“ povšiml si. „Oblečení nevinného děvčátka, to je důkaz správné výchovy.“

Najednou začal mluvit horečnatě a netrpělivě:

„Rychle, musím najít smysl života! Zemřu, jestli ho nenajdu, pomoz mi!“

„Nejlepší bude začít u náboženství,“ řekla jsem pomalu.

„Je takové příjemné a jednoduché. Kde je v Mallworld nějaká svatyně?“ zeptala jsem se malého růžového človíčka, který se právě objevil nad mým ramenem.

„Sto katedrál, šest set čtyřicet dvě kaple a Čítárna Křesťanské Vědy,“ zarecitoval. „Ke které vám mám ukázat cestu, velkomožný pane?“

„Soudím, že začneme u mé víry,“ odvětila jsem. „Jaké je číslo úrovně Neo-Amiš-Buddho-Křišno-logistické svatyně?“ (doma to nazýváme prostě náboženství, ale znala jsem oficiální název).

„Rekreacionistů, Reformistů nebo Rekonstrukcionistů?“

„Nevěděla jsem, že existují nějaké sekty... k té, co je v Godzone!“

„Rekonstrukcionisté. Vnější úroveň. Spojovací kabina tři. Potom dolů směrem k telestanici. Je tam hyper pohon. Po cestě si vezměte magneboty.“

Zhangif se už s nekontrolovatelnou netrpělivostí hnál pryč. Dívala jsem se, jak běžel s rozevlátou purpurovou hřívou. Byl bohem. A mohl mě učinit rovnou bohům. Rozběhla jsem se za ním. Bez kombinézy jsem se cítila úplně volná. Dokázala bych cokoliv!

x x x x x

Dostali jsme se do obrovského, ideálně kulovitého sálu se zrcadlovými stěnami. Bylo tam pouze několik lidí - milióny jejich odrazů byly malé jako panenky... Magnety, které se objevily v mých dlaních, jsem připnula k nohám. Pevně jsem se Zhangifa chytla - jaké důvěrnost! - a vzlétli jsme vzhůru. Už jsem znala pocity spojené s takovou cestou, ale teď se mi zdálo, že jsem strašně malinká v tom propastném, bezedném přístroji. Vzala jsem si to příliš k srdci, a dokonce jsem se trochu bála.

„VÍTEJTE!“ rozlehl se zpěvně znějící, neuvěřitelně vysoký hlas. „MEZI NEO-AMIŠ-BUDDHO-KRIŠNO-LOGISTICKOU PRAVDOU! MŠE ZAČÍNÁ ZA CHVÍLI. PŘITAHOVÁNÍ JE REDUKOVÁNO NA NULU... NECHŤ LEHKOST JE SYMBOLEM DUŠE ČLOVĚKA POD OCHRANOU BOŽSKÉHO ÓM...“

Teď se mi ty speciální boty opravdu vyplatily. Bez nich bych vzlétla jako mýdlová bublina. Trochu se mi točila hlava.

Přesně v té chvíli se ve středu koule objevil patriarcha Mallworld. Skoro jsem ho neviděla, tak byl vysoko a ještě k tomu vzhůru nohama. Vypadal úplně stejně jako Ašóka Toscanini, náš patriarcha. Ta podoba mě překvapila, i když jsem věděla, že všichni jsou klonování od prvního zakladatele víry.

Povznájejícím tónem začal přednášet. Už od první chvíle jsem pochopila, že tohle nám nepomůže. Říkal přesně totéž, co jsem slyšela minulý týden - o neřestnosti Selespridonců. Tytéž obraty, jemné narážky.

„Fascinující,“ poznamenal Zhangif, aniž odtrhl pohled od malé figurky, „možná, možná opravdu...“, zmlkl na delší chvíli, zatímco patriarcha pokračoval v recitaci dlouhé řady dábelkých selespridonismů. Jestli si Zhangif myslí, že našel to, co hledal, nebudu mu to vyvracet. Před koncem kázání odešli všichni - kromě nás...

Plamenný patriarcha přiletěl k nám. Poprvé jsem byla tak blízko některého z nich.

„Výtečné kázání,“ poznamenal smutně Zhangif, „ale...“

„Drahé dítě, jsem unesen! Ale proč chodíš tak divoce a rozhazovačně oblečen?“

„Otče, to je...“ rychle jsem se vmísila do rozhovoru.

„Vím, vím, dcero,“ řekl patriarcha, „dávám ti rozhrěšení.“

„V takovém případě,“ rozhodla jsem se, že se otevřeně zeptám (nemohla jsem se zbavit myšlenky, že jestliže je to robot, má něco v nepořádku s obvody), „byste nám mohl pomoci. Chce se dozvědět, co je život...“

Zasípal a poté se zamyslel.

„Spěcháme!“

„Hm, od té doby, co jsem zde, se mne nikdo nezeptal na rozumnou otázku!“ vzkřikl a začal rozhazovat rukama ve směru neexistujícího davu. „Nevíte, jaký to pro mě má význam; v tom penězi spoutaném

Mallworld už lidé dávno zapomněli na filozofické disputace. Milé děti, teď nás opravdu řídí zlo!"

Znovu k nám přilétl. Najednou se na jeho tváří objevil šílený výraz:

„Chcete mne dostat do léčky svými ďábelskými otázkami, nevinnou dětskou nahotou. Cítím tu samotného Satana - převlečeného ze Selespridonce!"

Najednou byl opět milý. Položil dlaně na naše ramena a otcovsky řekl:

„Vemte si tento pásek - bojím se, že je to jen zvuková nahrávka, to víte, nastaly zlé časy, chybějí fondy... a pozorně si ho poslechněte. Drobný poplatek bude automaticky odečten z vašeho konta. Karmadevaphasa je epickou poémou, která byla napsána při božském vnuknutí po vítězné válce s Josephem Smithem Apostatou. Smysl života? Ne, ne, vy potřebujete duchovní podporu. Odpouštím vám... vám... vám..."

Otec Ašóka (jak jsem si ho v duchu pojmenovala) se náhle zmenšil na velikost spoje v počítači, oddechl si a začal mumlat: „porucha, porucha..." Pak úplně zmizel i jeho kovový hlas a my jsme zůstali sami v obrovském sále.

„Přetížení," řekla jsem.

Zhangif promluvil, ale nebylo to určeno mně:

„Ne, to není ono..., když začal mluvit o problému zla a morálním aspektu naší přítomnosti, už jsem si myslel, ale ug'unnieth, ach ug'unnieth..."

„Co to vlastně znamená? Když mi to vysvětlíš, lépe ti budu moci pomoci. Vím mnoho o lidech, ale nejsem schopna pochopit tvé nepozemské koncepty, jestli mi nepomůžeš."

„Ten pojem má širší význam," řekl, „univerzálnější a v určitém smyslu bližší skutečnosti. Rozumíš? A'annuuk glemeshtoforsht, ang n passmolokhian sarod..."

„Hm," přerušila jsem ho, „kdybys mi to řekl anglicky, myslím, že bych ti opravdu mohla pomoci."

„Právě v tom věží problém, moje malá. Kdybych byl schopen přeložit to do vašeho málo precizního jazyka, nemusel bych hledat odpověď. Ale jedním jsem si jist: až najdu správné řešení, budu vědět, že jsem u cíle."

x x x x x

Další hodiny jsme strávili studiem ostatních věrouk. Vyznavači Zenu nás přesvědčili, že nic takového, jako je smysl života, neexistuje. Zdálo se mi to celkem rozumné, ale Selespridonce nenadchli.

„Smysl života musí být," řekl. „Kdyby nebyl, proč bych ho měl hledat?"

„Přilétáte k nám do Sluneční soustavy často, abyste hledali odpovědi na otázky?"

„Jistě, mé dítě. Nejprimitivnější místo v celém vesmíru a tolik rituálních obřadů a starodávné moudrosti... to už není nikde jinde. Po-dezřívám, že jediný důvod k tomu, aby Rada udržovala izolaci vašeho systému, je zabezpečení výzkumného materiálu."

Urazilo mě to. Byla jsem vzteklá na celý svět. Patriarcha se nemýlil, když tvrdil, že jsou to ničemové. Náhle jsem pocítila slepou nenávisť ke každému Selespridonce v galaxii. Zneužívali nás ke svým cílům. Nezávisle na tom, jsem-li stvořením nižším, nebo ne, musím pryč

z té klece. Musím jim ukázat, že člověk není jen kosmické smetí.

„A co nám dělat teď? Nejsi schopen vysvětlit mi, oč jde, myslíš si, že jsme příliš tupí, abychom pochopili ty vaše pompézní ideje!“

„Jistěže jste příliš hloupí,“ řekl. „Rasa takovejch úchyláků, li-dožroutů a zabijáků!“ klepal se vzteky a byl přitom tak krásný, že jsem se cítila rozpolcena mezi nenávistí a touhou.

Zastavili jsme se před kabinou.

„A co dál?“ zeptala jsem se.

„Pokud vím, má váš sexuální rituál v sobě mnoho z ug'unnieth.“

„Aha,“ začervenala jsem se až po kořínky vlasů („K čertu!“ pomyslela jsem si. „Jsem pokrokové a nemíním to dělat s někým, koho nemám ráda?“) „Víš, nikdy jsem to nezkoušela a nemám zkušenosti.“

„Škoda, myslel jsem, že bys mi to mohla ukázat.“

„Je mi líto, Zhangife, mohu ti pomoci v něčem jiném? Co je vlastně ten ug'unnieth?“

„Víš, ta vaše náboženství jsou celkem zajímavá, ale nacházíme je u všech nižších civilizací. Těžko můžeš porozumět ug'unnieth za pomoci tak malých slovní zásoby vašeho jazyka, ale... možná... něco víc etnického...?“

„Třeba drogy,“ řekla jsem bez nadšení. „Někteří lidé tvrdí, že s jejich pomocí našli smysl života.“

x x x x x

A tak jsme se ocitli v místě, do kterého jsem nikdy neměla vkročit, alespoň tak jsem to slíbila matce. Jeskyně zla. Propast neřesti.

Úplně jako v nemocnici. Nevelký, pravoúhlý pokoj vyplněný stovkou lidí, levitujících v předivných pozicích. Nevím, jakým způsobem se jim dařilo do sebe vzájemně nenarážet; pravděpodobně podvědomě reagovali na okolí, přestože byli pod vlivem...

„To je sál Levitolu,“ řekla jsem s jistotou člověka, který se ve věci vyzná. Nebylo to těžké - školní záchodky vypadaly čas od času úplně stejně. „Levitol máme dokonce i v Godzone. Myslím, že potřebuješ něco silnějšího, že?“

Pár v objetí se k nám přibližoval, potom vzlétl vzhůru a udělal smyčku kolem dvou malých chlapců visících ve vzduchu (ti byli příliš malí na takové místo). Tváře měli ztuhlé v grimase ukazující pocit viny.

„Měl bys vyzkoušet jeden z prostředků, které rozjasňují mozek. Pojdme do sálu kvasu.“

Útoky apatie i nadšení, které zachvacovaly Zhangifu, se stávaly stále divočejšími. Nemusel to vydržet. Táhla jsem ho za sebou podél dlouhé řady kabin sebevýchovy, skrz další sál Levitolu, zatímco on si cosi broukal ve svém divném jazyce.

Prošli jsme labyrintem Chodby Simulované Skutečnosti a zastavili se před provokujícím nápisem: TADY NALEZNEŠ SMYSL ŽIVOTA.

„To je to pravé,“ vydechl Selespridonec, který se náhle probral ze zamyšlení.

ZVEME VÁS DO ZADNÍHO POKOJÍKU.

Trásl se, vlasy mu trčely a tělo vydávalo ostrou, erotickou vůni. Dělal jsem, že to nevím - a pak jsem řekla:

„Nic typičtějšího v tomto regionu nenajdeš. Užívalo se to už na staré Zemi, je to neuvěřitelně staré!“

(Jsem to ale husa - „Neuvěřitelně staré“ - Ten se přece narodil

dřív, než my jsme uskutečnili první kosmický let!)

Tušila jsem správně, malí komputerolidé, jejichž roj se náhle objevil kolem nás, měli afro, džínsy a špinavá trička. Přímo z nich emanovala tisíciletá moudrost, připomínající Apollóny, Mohammedy a Kennedye.

„Tak co, jdeme?“

„Ach,“ vydechl. Šli jsme za prapodivným rojem do pokoje, který byl starověkou recepcí. U stolu seděla opravdová lidská bytost, což zdůrazňovalo autentičnost scénérie. Je třeba ovšem přiznat, že vypadala trochu divně, protože na krku měla chirurgicky připojenou druhou hlavu.

„Určitě pochází z Babylónu,“ pomyslela jsem si, „z nejbohatší kolonie, z Deimosu.“ Pozorovala jsem tu druhou hlavu a zkoušela jsem spočítat, na kolik by mě taková legráčka přišla.

„Co na mě tak civíš?“ zeptala se. „Jo, aha!“ dodala s úsměvem.

„To je můj bratříček. Strokways udělali při jeho narození nějakou chybu... a to je všechno, co po něm zbylo. Šílenost?“

Ale ne, tady všichni...”

Náhle doširoka otevřela oči.

„Ty jsi Selespridonec!“ podležla pod stolkem a začala vzdávat božský hold cizinci.

Nebylo těžké uhodnout, jakého náboženství je zastáncem. Ufologismus - řekla jsem si pohrdavě. „Poslyš, pospícháme, můj přítel chce poznat smysl života!“

„Ó, návštěva takového pána je pro nás ctí. Prosím, posaďte se...”

Dvě vzdušná křesla přilétla od stropu. Usadili jsme se v nich. Dva lidé ve starověkých krojích - jeden v obleku, druhý v kimonu - vešli do pokoje s injekcemi pro podkožní aplikaci.

„Já nechci,“ řekla jsem v rychlosti. „Pouze ten Selespridonec.“

Přistoupili k němu. Sekretářka - recepční začala vyprávět cosi o psychotonických narkotikách.

„Kvas byl užíván na Zemi už v pradávných dobách těmi, kteří hledali smysl. Poprvé byl užít mudrcem, jehož jméno znělo, podle různých zdrojů, Tim O'Leary, Zeus nebo Oscar Wilde. Kdysi byl kvas velmi nebezpečnou látkou. Dnes ovšem, díky obrovskému vědeckému pokroku, ho můžeme užívat v jemnější podobě. Je to jediná změna oproti starověkému rituálu...”

Mluvila bezbarvě kvůli hypnotizujícímu účinku... anebo byla jen otravnou a unuděnou osobou. Zhasla světla. Dva pseudo-starověcí se zlověstně naklonili nad Zhangifem. Jejich staromódní obleky zářily v ultrafialovém světle jako ve starodávné diskotéce. Recepční nadále pokračovala ve svém výkladu - popisovala vlastnosti a strukturu drogy, pronásledování jejich zastánců v období temna a mnoho dalších, všeobecně známých faktů. Stříkačka k podkožním injekcím byla, jak jsem se dozvěděla, jediným skutečným nástrojem, drogy byly podávány ústy.

To vše mne ukolébalo. Cítila jsem, že kamsi odplouvám, bylo mi stále tepleji, temněji a příjemněji...

x x x x x

Uslyšela jsem Zhangifův výkřik. Vyskočila jsem rovnýma nohama a vykřikla jsem:

„Rozsviňte!“

„Jsem otráven... otráven...” Světla mne oslepila.

Nezeptala jsem se, jestli mu ta látka může uškodit. Opravdu jsem taková hloupá, měl pravdu. Dívala jsem se, jak se svíjí v agónii, personál bezradně pobíhá kolem a nakonec utíká a nechává nás samotné. To jsem tomu dala! Jestli zemře - a k vůli mně!

„Rychle,“ řekl těžce. „Do koupelny, musím to ze sebe dostat, jinak zemřu, rychle...“

Pomohla jsem mu vstát z křesla a chytla ho pod paží. Nouzovým východem jsme se dostali na chodbu. Musela jsem ho táhnout, byl příšerně těžký.

„Kde by tu jen mohla být koupelna?“

Pomalů jsme se sunuli chodbou. Byla jsem tak polekaná, až se mi chtělo plakat. Křikla jsem:

„Komputer, mallprůvodce, je tu někdo?“

Najednou byla absolutní tma a ticho. Deset nebo jedenáct sekund... Zadržela jsem dech. Selespidonec se celou svou vahou opřel o mé rameno.

Světla se opět rozsvítila. Lidé se řítili s křikem kolem, strkali do sebe i do nás, padali vzájemně jeden přes druhého.

„POZOR, PŘECHODNÁ PŘESTÁVKA V DODÁVCE ENERGIE,“ bas překonával vřavu. „BYL ZAPOJEN NOUZOVÝ OBVOD. PROSÍME, ZŮSTAŇTE NA SVÝCH MÍSTECH. ASI ZA DVANÁCT MINUT BUDE VŠE PRACOVAT NORMÁLNĚ.“

Kolem se míhali zmatení lidé. Byla jsem zdrcena. Ukazatele zmlkly, vizuální znaky sice pracovaly bez poruch, lidé mohli sledovat obrázky nebo holo a dostat se tam, kam chtěli, ale... lidské hlasy bez mumraje automatů zněly nějak divně. Slyšela jsem to poprvé. Cizinec těžce dýchal, jeho tvář se z modré stala ocelově šedou. Jestli i se hned nedostaneme do koupelny, vyzvrátí to na podlahu, a já budu potrestaná a odeslaná domů...

Na pravé straně jsem uviděla dveře...

K mému štěstí na nich byl obyčejný anglický nápis: TOAleta. Ještě že nezmodernizovali koupelny! Otevřela jsem dveře a zatáhla Zhangifa dovnitř do nejvzdálenějšího kouta. Držela jsem ho za rukáv, zatímco on...

x x x x x

O několik minut později se cítil vcelku dobře. Stáli jsme na chodbě a já se na něho dívala se smutkem v očích. Už byl zapojen proud a Mallworld se naplnil kakofonií známých tonů.

Nepodařilo se. Budu muset navždy zůstat v Mallworld, stát se dítětem chodby, tak jako mnoho jiných uprchlíků. Připadalo mi to, jako bych tu bydlela odjakživa. Úplně jsem zapomněla na domov...

„No, co se dá dělat,“ řekla jsem. „Myslím, že jsem udělala, co jsem mohla.“

Byl zdrcen.

„Ano, asi tak za hodinu půjdu ke svým a vydám se do rukou spravedlnosti...“

„Buď zdrav.“

„Počkej, než odejdeš... mohu se tě na něco zeptat?“ řekl Selespidonec. „Jak jsi našla koupelnu, když nefungovala žádná hlášení? Copak vy, lidé, máte nějaký instinkt, který vás jako primitivní mechanismus řídí a díky kterému jste schopni dojít k cíli?“

„Ale ne. Prostě jsem si přečetla nápis na dveřích,“ odsekla jsem netrpělivě. Pohledu na něj jsem měla už po krk. Chtěla jsem si zvyk-

nout na život v Mallworld.

„Přečetla? Nevím, co to znamená. Co vlastně...“

„Chceš říci, že neumíš číst?“

„Co je to číst?“

„Podívej,“ řekla jsem a ukázala na jakýsi napsaný znak.

LEDOVÁ PLOCHA TETY ABEDAH... VÝZKUMY PSYCHIKY... UMÍRÁŠ? MŮŽEME TI VRÁTIT ŽIVOT!

„Neuvěřitelné,“ řekl Zhangif.

A tehdy jsem se neudržela a rozesmála se.

„To znamená, že vy s celou tou imponující technikou, silou, která vám dovoluje vládnout naší galaxii, s tím vším... neumíte ani číst?“

Náhle jsem to pochopila.

„Mám ten tvůj smysl života, Zhangife! To musí stačit té tvé Radě!“ Chytla jsem ho za ruku. Šel se mnou poslušně, stále jako by v apatii. Zavolala jsem růžového komputeročlověka.

„Knihovna!“ řekla jsem rozkazovačným tónem. Nejsem žádné zakřiknuté děvčátko jako před několika hodinami, už vím, jak se k těm tvorům chovat. „Určitě mi řekneš, že jsou jich tady čtyři tisíce!“

„Ne, nemáme je, bohužel, slečínko,“ řekl komputeročlověk a usedl na mém rameni.

„Jak to?“ srdce se mi rozbušilo. Kdyby se mi podařilo rozluštit ten problém...

„Možná něco najdete v jednom ze skladů starožitností na úrovni A 1. To je nejstarší část v Mallworld.“

x x x x x

Místnost nebyla o moc větší než kabina. Vše bylo zaneřáděno starými krámy. Jeden člověk se staral o všechno.

„Co chceš, dítě. Tady jsou věci pro sběratele a muzea... ó promiňte...“ úplně změnil tón, když uviděl Selespridonce.

„Slovník...“, řekla jsem.

Stařec na mne pohlédl s překvapením, potom se náhle rozzářil.

„Drahé dítě...“ dostal ze sebe s obtížemi a pak - vytáhl knihu.

„To je opravdový Oxfordský slovník angličtiny z dvacátého prvního století, vážení,“ řekl. „Výborně se dá použít jako těžítka.“

„Bereme,“ odvětila jsem rychle. Zhangif poslušně odepjal kreditovou kompkartu. Vzala jsem knihu do ruky... byla velmi těžká... a našla jsem heslo ŽIVOT.

„Podívej se sem,“ řekla jsem Zhangifovi.

Se zájmem se otočil.

„ŽIVOT: Stav nebo schopnost být živým, žijícím. Opak smrti,“ přečetla jsem definici. „Ta věc obsahuje význam mnoha dalších slov,“ dodala jsem.

„Úžasné!“ vykřikl. „Jak je to udělané? Telepatie? Ovládání lidských emocí?“

„Ale ne, hlupáčku... ta malá znaménka jsou ekvivalentem slov. Kdysi všichni uměli číst, ale potom vynalezli věc zvanou televize, pak holovizi, no a dnes se učí číst jen u nás v Biblické oblasti. Představ si, že kdysi to byl jediný způsob předávání vědomostí!“

Zhangif si ode mne vzal knížku a začal ji prohlížet.

„Máš to vzhůru nohama!“ rozesmála jsem se.

„Ano,“ řekl. „To je určitě něco nového. Zapomenuté kouzlo minulosti, určitě... nepochybně etnické... rituální předmět... krystalizace ves-

míru za pomoci symbolů na papíře... zachránila jsi mi život, maličká!"

„Přijmou to?"

„Holčičko, vždyť to je ten nejčistší ug'unnieth! Hned mám lepší náladu. Zasloužíš si cestu ke hvězdám...," naplnila ho neobvyklá radost a abych mu stačila, musela jsem utíkat - chodbou, do kabiny, vzdušným tunelem, na parking a...

„Zavři oči"

Byla jsem v lodi neznámé konstrukce, úplně všechno tady bylo jiné. Zavřela jsem oči. Byla jsem šťastná, nejen proto, že se mi podařilo dostat z klece, ale také proto, že jsem věděla víc než cizinec. Dobyла jsem své malé intelektuální vítězství...

Cítila jsem, že loď zrychluje.

„Teď otevři oči," řekl tiše.

Udělal jsem to. Selespridonec teď emanoval silnou, omamnou vůní. Doufala jsem, že mu to vydrží do návratu do jeho svět?.

Pohlédla jsem na obrazovky a uviděla jsem... uvi...

Jak je to vůbec možné, že je jich tolik?

Všude hvězdy; myslela jsem, že omdlím šílenou radostí, nemohla jsem uvěřit, že jsou tak krásné... a to vše jsem pozorovala já, Zoe McOmar, malá dívka z periferie vesmíru!

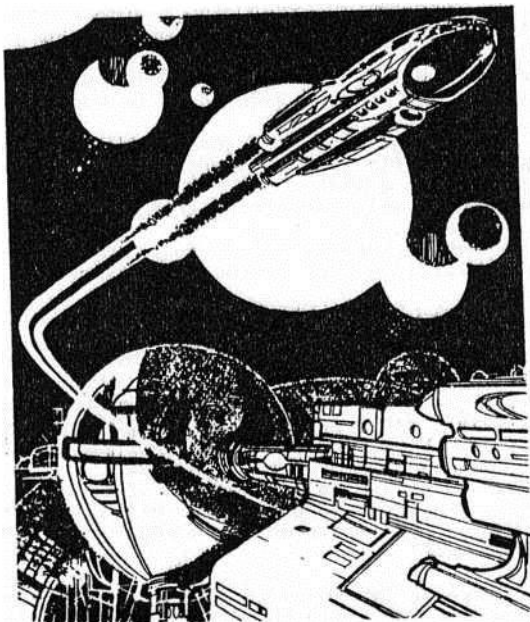
Výborně jsem to zařídila!

x x x x x

anglický originál: A DAY IN MALLWORLD

In: Isaac Asimov's SF Magazine 1/1981

přeložil: Jaroslav OLŠA, jr.

ZEMŘEL FRANK HERBERT

Nechtělo se věřit, když jsme se dozvěděli, že 12. 2. 1986 zemřel Frank HERBERT, jedna z postav, které neodlučitelně patří ke světové SF. Narychlo zařazujeme pár slov o něm samotném a o tom, s čím do žánru přispěl.

Frank HERBERT se narodil v městě Tacoma, stát Washington v roce 1920; vystudoval na Washingtonské univerzitě v Seattle. Nestal se svobodným spisovatelem hned, jak svým užaslým rodičům slíbil, když mu dávali dárek k jeho osmým narozeninám, ale až poté, co si vyzkoušel různá povolání, která celkově směřovala k literární činnosti; původně se živil jako fotograf, pak to zkusil za televizní kamerou, nějakou dobu zkoušel štěstí jako lovec perlorodek, párkrát se vypravil hledat poklady v potopených lodích, a pak se stal reportérem (na západním pobřeží USA vystřídal víc než dost novin) a vydavatelem – odtud už byl jen krůček k tomu, aby se po návratu do rodného státu Washington věnoval povolání spisovatele na volné noze. A to, že psal téměř výhradně SF, není snad třeba ani dodávat.

První Herbertova povídka se objevila v časopise Startling Stories v roce 1952: jmenovala se LOOKING FOR SOMETHING (Hledání něčeho); jeho první román vyšel v roce 1956 pod názvem THE DRAGON IN THE SEA – je to napínavý příběh z 21. století, jehož ústředním tématem je pátrání po sabotérovi na palubě ponorky. Nepochybně neznámějším Herbertovým románem, který ho proslavil v celé scifistické obci krátce po vyjití, je DUNE (Duna, 1965), přeložená do řady jazyků a převedená do podoby velkofilmu (viz AF 167, č. 1 a 2). Román Duna vznikl spojením a dopracováním dvou dřívějších dalších povídek: DUNE WORLD (Svět dun) a THE PROPHET OF DUNE (Prorok Duny); Herbert dostal za svou Dunu cenu Nebuly a o cenu Huga se dělil s R. Zelaznym – to obojí se událo v roce 1966 při hodnocení SF sklizně za rok 1965. Skutečnost, že se Duna stala jedním z nejznámějších SF románů vůbec, podnítila Herberta k psaní dalších pokračování: DUNE MESSIAH (Spasitel Duny, 1969), CHILDREN OF DUNE (Děti Duny, 1976), GOD EMPEROR OF DUNE (Božský imperátor z Duny, 1981) a HERETICS OF DUNE (Kacířové z Duny, 1984). K prvnímu románu z této série můžeme říct snad jen to, že jeho českou podobu bychom měli spatřit v roce 1987.

Od roku 1965 začal Herbert vydávat romány téměř pravidelně. V roce 1966 mu vyšly hned tři: THE GREEN BRAIN (Zelený mozek) s námětem mutovaného hmyzu, který dosáhl vysoké inteligence, THE EYES OF HEISENBERG (Heisenbergovy oči) o získání nesmrtelnosti pomocí genetického inženýrství, která je však vyhrazena jen některým, a DESTINATION: VOID: (Cíl: prázdnota). V roce 1986 se objevila THE

SANTAROGA BARRIER (Bariéra Santaroga) s ústřední myšlenkou ovládnutí lidí pomocí drogy podávané v jídle, a v tomtéž roce ještě THE HEAVEN MAKERS (Tvůrcové nebes), kde se autor vrací k nesmrtelnosti jako prostředku k nadvládě. Z dalších románů je třeba zmínit se o WHIPPING STAR (Šlehající hvězda, 1970) a jeho volném pokračování THE DOSADI EXPERIMENT (Experiment Dosadí, 1977), v nichž se prolínají témata mimozemské inteligence, záměrného přelidnění a schopnosti PSI. O tom, že člověk svým úsilím, někdy chtěným, někdy ne, si může vytvořit boha, píše Herbert v románě THE GOD MAKERS (Stvořitelé boha, 1972), zatímco společnost lidských bytostí, v níž jednotlivec má smysl jen ten, že plní přidělenou práci, aby mohl existovat celek, a která principy výchovy svých příslušníků převzala ze včelího úlu, popisuje ve svém druhém nejznámějším románě HELLSTROM'S HIVE (Hellstromský úl, 1973).

Přes rozdíly v úrovni zpracování a snadnosti pochopit to, co nám autor chce sdělit, všechny romány a povídky Franka Herberta mají jedno společné - čtivost, přitažlivost námětu a poslání k současnosti.

- sal -

